

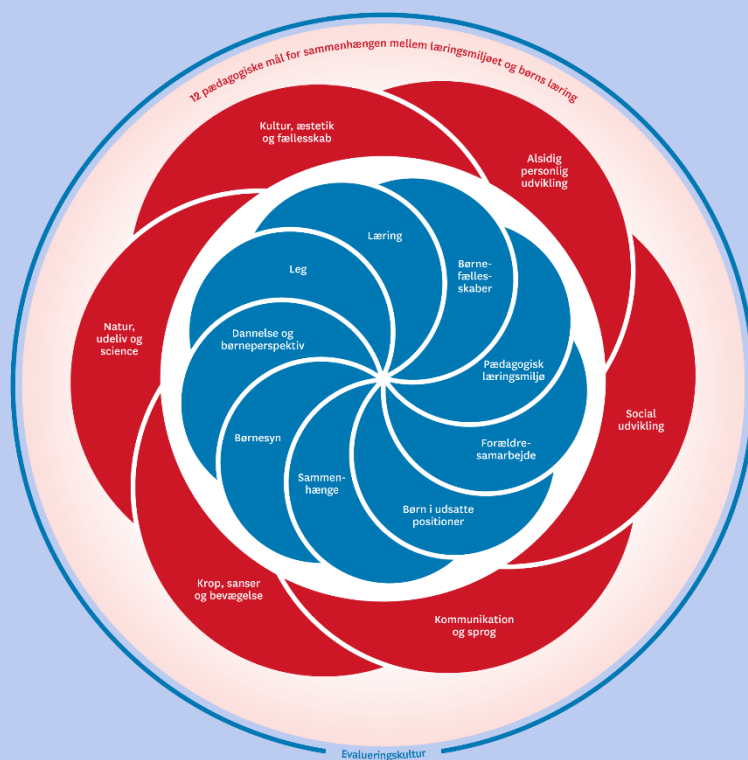
Pædagogisk læreplan for Børnehuset Glentebo 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Seneste udgave: 22.06.20

RAMME FOR UDARBEJDELSE AF DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den

tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan.

HVEM ER VI?

Børnehuset Glentebo er et 0-6 års dagtilbud normeret til 28 vuggestuebørn og 53 børnehalebørn i Brøndbyvester, tæt på offentlig transport, natur og kulturtilbud.

Børnehuset er etableret den 01. april 1990. Vi er et Børnehus med mange stolte traditioner. Vi har en meget engageret forældregruppe, der sammen med medarbejdere og børn er medskabere af et godt børnemiljø. Vi har fokus på udvikling af det gode børneliv. Vi har et aktivt lærings syn med fokus på udvikling, leg, læring, trivsel, relationer, samspil og fællesskab. Vi lægger vægt på, at alle børn mødes med anerkendelse, tryghed, omsorg og mulighed for at danne et stærkt selvværd, selvtillid og gode relationer. Vi har fokus på læring i hverdagsrutinerne. Børnene inviteres til at være aktivt deltagende i hverdagslivets mange gøremål. Når børnene inddrages, opmuntres, guides og udfordres skaber vi mulighed for en oplevelse af at "kan selv" og "vil selv." Dermed udvikles barnets selvværd. Børnene bliver selvstændige og lærer at mestre udfordringerne i deres liv.

I Glentebo tager indretningen afsæt i fokus på det fysiske, psykiske og æstetiske læringsmiljø. Herigennem er det intentionen at skabe bedst muligt grundlag til understøttelse af de alsidige processer, der medvirker til at styrke børnenes udvikling. Igennem disse processer kan vi understøtte en høj kvalitet i børnemiljøet. Vi arbejder med læringsrum og skaber mange rum i rummet både ude og inde. Vores legeplads er indrettet primært med legeredskaber af naturmaterialer, og der er mulighed for leg, der både kræver ro og stor fysisk plads. Vi har stor fokus på børn og bevægelse, vi etablerer tit motorikbaner og bruger legepladser og idrætshallerne i nærmiljøet. Legepladsen er en vigtig leg- og læringsarena, og vi er ude i al slags vejr hele året.

Vuggestuen består af to grupper, hvor vi har mange aktiviteter på tværs. På den måde tilrettelægges og gennemføres aktiviteterne med udgangspunkt i børnenes alder, relationer og udviklingstrin. Når børnene er 2,8 år kan de principielt komme i børnehaven, men vi vurderer altid tidspunktet ud fra et bredt perspektiv baseret på alder, tarv, udvikling og relationer, således at vi understøtter den bedst mulige overgang for barnet. Barnet kan derfor komme fra vuggestue til børnehaven både før og efter det fyldte 2,8 år.

Børnehaven består af tre aldersopdelte grupper: De yngste, de mellemste, de ældste. Børnene er i disse grupper fra ca. kl. 9 til 12. På den måde tilgodeser vi børnenes forskellige udviklingsbehov og relationsdannelse. I overgang mellem grupperne vurderer vi altid tidspunktet ud fra et bredt perspektiv baseret på alder, udvikling, tarv og relationer således, at vi understøtter den bedst mulige overgang for barnet. Typisk vil der dog være mange børn, der rykker til ny gruppe omkring maj, hvor vi siger farvel til de af vores børn, der skal i SFO. Inden kl. 9 og fra kl. 12 leger børnene på tværs af grupperne og vi spiser eftermiddagssnack sammen. Derved får de yngste børnehalebørn mulighed for at spejle sig i de ældre børn og de ældre børn muligheden for at opleve at være de store og gode rollemodeller ligesom børnene får mulighed for at udvikle mange tværgående relationer, der kan være til glæde for dem også i fritids-, skole- og kulturelle sammenhænge.

I Glentebo har Forældrebestyrelsen besluttet, at børnene medbringer egen frokost i form af madpakke. Denne beslutning er gældende frem til 31.12.22, hvorefter der igen skal træffes beslutning.

I Glentebo har grupperne fuglenavne: I Vuggestuen er der Svalerne og Musvitterne. I børnehaven er de yngste børn Solsortene, børnene i mellemgruppen Fasaner og de ældste Ørne. Vi vil kendes på det gode børnemiljø. Vi glæder os til at byde velkommen hos os.

Børnehuset Glentebo

Glentemosen 15

2505 Brøndby

Vi træffes på telefon 43 28 36 84 eller på mail glentebo@brondby.dk

Åbningstid: Man-Fredag kl. 06.00 – 17.00.

DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.” ”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer i det pædagogiske grundlag er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

BØRNESYN

”Det at være barn har værdi i sig selv”. FN's børnekonvention og Salamancaerklæringen er centralt udgangspunkt og understøttes af national lovgivning. I Brøndby er national lovgivning udmøntet i kommunale politikker og strategier, eg. B&U politik 2015. Børnesynet som det udmøntes her, har afsæt i dagtilbudsloven (2018).

I dagtilbudslovens formålsparagraf (§7) forpligter vi os til at give børnene medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati samt skabe trygge og pædagogiske læringsmiljøer, der bl.a. tager udgangspunkt i børnenes perspektiver, og hvor den initierede leg fremmes af det pædagogiske personale, som værner om børnenes initiativ, fantasi og virkelyst. Det er dette fundament, den pædagogiske hverdag i Glentebo bygger på.

Børns opvækstvilkår skaber grundlag for deres senere mulighed for deltagelse samt rettigheder og pligter i et demokratisk samfund. Derfor er det essentielt, at alle børn, så vidt det er muligt, inkluderes uanset social, kulturel og personlig baggrund, samt mødes med en differentieret pædagogisk indsats, der også giver børn i udsatte positioner mulighed for at få erfaringer med at udfolde sig og begå sig i samfundet.

Grundlaget for at børn kan udnytte deres fulde potentiale er, at de føler sig anerkendt og værdsat af de voksne, de hver dag møder i deres daginstitution. Voksne, som ser deres ressourcer, potentialer og kompetencer som et aktiv, og som kan understøtte børnenes ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo.

Børn anses grundlæggende som kompetente og selvstændige, og der tages udgangspunkt i et læringssyn, der aktivt inddrager børnenes eksisterende viden og erfaringer, undren og spørgsmål, men samtidig forstyrrer og udfordrer børnenes aktuelle forståelse. Som pædagogisk personale og ledelse skaber vi organisatoriske rammer og et læringsmiljø, der muliggør at børnene oplever nærhed, trivsel, læring, udvikling og anerkendende relationer. Legen og legende nysgerrige tilgange er udgangspunktet for de processer, som barnet skal indgå i.

Forældrene har det primære ansvar for deres børns opvækst herunder læring, udvikling og trivsel, men det pædagogiske personale har et ansvar for at facilitere og rammesætte forældresamarbejdet, så det understøtter forældrenes behov og indsats.

DANNELSE

Det fremgår af dagtilbudslovens formålsparagraf, at dagtilbud skal fremme børnenes dannelse, hvor begrebet refererer til en dybere form for læring, hvor barnet som aktiv deltager forankrer værdier og viden i egen personlighed som rettesnor for at orientere sig og handle i en global verden som et hensynsfuldt, kritisk og demokratisk menneske.

Dannelse er et filosofisk begreb, som ikke har en entydig definition. Dannelsesforestillinger og idealer forandrer sig over tid.

Lektor Lars Geer Hammershøj beskriver det således i sin forskning om leg, kreativitet og dannelse i dagtilbud:

Leg i dagtilbud:

Leg og dannelse: Reformpædagogik (1800-tallet)

Leg og udvikling: Udviklingspsykologi (1900-tallet)

Leg og læring: Kompetencediskursen (2000-tallet)

Leg og dannelse: Centrale begreber i dagtilbudslov (2018)

Dannelsesbegrebet:

Dannelse som abstrakt begreb har rødder tilbage til Hegel (1817), der talte om *"Ophævelse til almenhed."* Herefter fulgte en kritisk tilgang, hvor det blev betonet, at andet også er vigtigt at lære. Idealet blev mennesket som verdensborger, demokratisk medborger, kritisk tænkende etc. og frem til vore dage, hvor der tales om, *"Hver person, sit dannelsesbegreb."* Grundtonen i dannelse har været funderet på det, at blive menneske i samfundet, at blive menneske gennem andre mennesker, danne sin personlighed og blive en del af noget større. Lektor Lars Geer Hammerhøj tilføjer en tredje dimension til dannelsesbegrebet, som han betegner som: Viden, at orientere sig om begrundede antagelser om relationer mellem elementer, hvor mennesket tilegner sig viden gennem undervisning og læsning og hvor dannelse forstås som en måde at forholde sig på til sig selv, til andre og verden, altså noget formålsrettet. Formålet er her *at forberede til at være menneske i samfund og at forholde sig frit til og indgå i det menneskeskabte samfund med hensigtsmæssig indstilling, holdning, karakter, smag, stil, "mindset."* Mennesket kan ændre forholdelsesmåde gennem dannelsesprocesser, erfare en overskridelsesproces og derigennem komme på en dannelsesrejse, møde forbilleder og danne egen smag. De følgende plancher er udarbejdet af L.G. Hammerhøj:

Dannelsesprocessens faser

0. Anledningsfasen
 - Fornemmelsen af at gå glip af noget
1. Åbningsfasen
 - Tilbageholde et vanligt 'nej' (smagsafgørelse)
 - Subjektet åbner sig for verden (Klafki 1996)
2. Overskridelsesfasen
 - Verden åbner sig for subjektet (selvoverskridelse)
 - Begejstret stemning: Verden opleves som større
3. Erfaringsfasen
 - Foruroligende stemning: 'Forpurrer ens forventninger' (Gadamer 1960)
 - Gør en erfaring: Ændrer måden at forholde sig på (smagsdannelse)
4. Refleksionsfasen
 - Forsøger at sætte ord på erfaringen
 - Fortolke i forhold til ens fortælling om en selv (identitet)

Dannelse i dagtilbud

- Dannes som kropsligt selv
 - Gennem legen danner barnet sig til menneske
 - Fødes uden instinkter
 - Selv gøre erfaringer af at forholde sig i og til verden
 - Sansemotoriske lege, bevægelseslege og fysiske lege
 - Erfarer at forholde sig som et kropsligt selv til den fysiske verden
 - Leg som kropslig overskridelse af sædvanlig adfærd
 - Fx hoppe 1000 gange, gå anderdeles, kravle op
 - Legepladslege
 - Rutsje, gyng, lege med vand og sand
 - Fart (hviit!), gentagelse (igen!), afgørelse (nej!), forme (sel!)

Dannelse i dagtilbud

- Dannes som socialt selv
 - Sociale fantasilege, dramatiske lege, fysiske lege med andre
 - Erfarer at forholde sig som socialt selv til den sociale verden
 - Overskrider sig selv og erfare at være en anden
 - Overskrider sig selv gennem legen
 - Leger at man er en anden, end man er
 - Leger med andre der også leger, de er andre, end de er
 - Leger et anderledes sted
 - Gør erfaringer gennem legen
 - At forholde sig anderledes til sig selv og andre
 - At blive del af legens større univers og fællesskab
 - Dannes som socialt selv
 - Oplever at være sammen og skabe sammen
 - Venner er dem man leger med

Dannelse i dagtilbud

- Dannes som kreativt selv
 - Gennem fantasilege og forestilling
 - Forestille sig at noget er andet end det er
 - Erfare at forholde sig som tænkende selv til den kognitive verden
 - Leg er børns måde at være kreative på
 - Overskridelse gennem fantasi: Forbinder forskellige kontekster
 - Fantasiuniverset er det kreative produkt
 - Legen som 'kropslig humor'
 - Kombinere genstande og personer fra deres nære og konkrete verden med generelle begreber
 - Fx kollisionen mellem hest og pind, barn og rytter
 - Legestemning: Munterhed og begejstring
 - Legen er midlertidig: Varer så længe det er sjovt

Dannelse indgår i lovgivningen som et begreb, der er afgørende at støtte gennem de mange, her nævnte forskellige tilgange, og som dermed angiver rammen for den dybere læring som barnet skal opleve og have tilgodeset.

LEG

Legen er et grundlæggende element for børns sociale og personlige udvikling og læring og ifølge FN's børnekonvention har børn ret til leg. Legen har en værdi i sig selv.

Ifølge lektor L. G. Hammershøj hænger leg og kreativitet sammen ligesom begreberne også knytter sig til dannelse: Det følgende er definitioner udarbejdet af L.G. Hammershøj.

Definition på Kreativitet: (Koestler, 1964):

- At kombinere elementer
- Almindelig tænkning: *Inden for* samme kontekst
- Kreativ tænkning: *Mellem* forskellige kontekster
- Eksempel: En joke...

Børns lege er et relationelt fænomen. Leg er noget, der opstår, udvikler og bevæger sig imellem børn, og det er altafgørende for dem at deltage i dette fællesskab, da det er her, de sammen med jævnaldrende eksperimenterer, udtrykker sig og skaber mening. (Berit Bae, 2012).

Langt fra alle børn har nemt ved at lege. Nogle fordi de ikke selv forstår, hvad de andre børn siger ... eller hvad legen går ud på. Hvis man ikke kan gøre sig forståelig eller forstå de andre børn, eller når man ikke kan forhandle om, hvad man synes legen skal gå ud på, får man ofte de 'kedelige' roller. Her kan pædagogen hjælpe børn ind i rollelege, fx ved at hjælpe barnet til at overveje, hvilke replikker barnet mon kunne få brug for i løbet af legen, herunder fx: Hvad siger man i en dukkeleg? I en købmandsleg? I en butikslæg? I en garageleg? Hvilke handlinger er der i den givne leg? På den måde kan barnet spores ind på det at sige det, barnet ville, hvis det kunne. På den måde hjælper pædagogen barnet med forstå det 'manuskript', der ligger til grund for legen. Vi anvender forskellige positioner, når vi som pædagoger skal støtte børnene.

Nogle børn kan have brug for få tryghed omkring, det der skal ske. Det er ikke altid tydeligt, hvad der skal ske, og her kan pædagogen, vha. modellen De 9 H'er, hjælpe barnet med at skabe forståelse, hvis rammen for aktiviteten bliver skitseret for barnet:

- Hvad skal jeg lave – indhold
- Hvorfor skal jeg lave det – skabe mening
- Hvornår skal jeg lave det – tidspunkt
- Hvor skal jeg lave det – placering
- Hvem laver jeg det med – voksne, børn
- Hvordan laver jeg det – metode
- Hvor længe skal jeg lave det – tidsperspektiv
- Hvor meget skal jeg lave – mængden
- Hvad skal jeg lave bagefter – indhold

Leg knytter sig også til dannelse, hvilket kan illustreres med følgende plancher udarbejdet af L.G. Hammershøj:

Dannelse gennem leg

- Legeprocessens karakter
 - Kræver åbenhed
 - "Gå forrest" og "følg barnet" (Yasmin Steenholdt)
 - Være åben for ping-pong
 - Hensættes i legestemninger
 - Opleve at verden er større
 - Munterhed, begejstring, foruroligelse og trance
 - Oplever selvoverskridelse
 - "Rives med af legen"
 - Får energi og glemmer tid og sted (flow)
 - Venskabelse sker
 - Lærer dem man leger med at kende som mennesker
 - Forholder sig på samme måde – "alike in virtute" (Aristoteles)
 - Oplever og skaber sammen

Fremme dannelse gennem leg

- Kræver frihed
 - Frihed betyder *ikke*
 - Fri for pædagoger eller voksne
 - Fri for rammer eller strukturer
 - Frihed betyder
 - Fri for formål uden for sig: Legen er formål i sig selv
 - Leger for at lege: Ikke for at lære noget bestemt
 - Holdes åbent: Hvad der skal ske, og hvad der læres
- Give tid og rum
 - Spontan proces, kræver tid at indfinde sig
 - Ikke planlægges, helst ikke afbrydes
- Blik for tegn på dannelsesprocesser
 - Stemninger der åbner for at verden er større
 - Munterhed (åben) og begejstring (muligheder)

Fremme dannelse gennem leg

- Tage med på dannelsesrejser til større verdener
 - Åbne forskellige og kreative verdener
 - Som børn kan bruge i deres leg
 - Som kan inspirere børn til at kombinere anderledes
- Demonstrere forholdelsesmåder der åbner for det nye
 - Pjatte og joke (sjov)
 - Være åben for egne og andres skøre indfald
 - Improvisere (spontan)
 - Finde på noget i situationen, der ikke er bestemt på forhånd
 - Eksperimentere (udforskende)
 - Efterprøve kombinationer og undersøge hvordan de virker
 - Stille spørgsmål (afsøgende)
 - Åbne en problematik ved at spørge "hvad nu hvis?" og "hvorfor ikke?"
 - NB: Kræver ikke bestemte kompetencer, men *mod*

BØRNEPERSPEKTIVER

”Professor Hanne Warming beskriver børneperspektivet ud fra tre overordnede forståelser, der i praksis ofte supplerer hinanden, men som adskiller sig ved at være mere eller mindre formet af de voksnes bud på barnets bedste (Warming, 2011):

Et udefra-perspektiv: Dette perspektiv er et udtryk for eksperter (fx læger, pædagoger, sundhedsplejersker, psykologer mv.) syn på og forståelse af barnet eller en børnegruppe, barnets eller gruppens behov, livssituation, udviklingsmuligheder mv. med belæg i videnskabelig forskning og anden ”objektiv” viden. Børneperspektivet eller barnets bedste er således i denne forståelse et udtryk for de voksnes (faglige) perspektiv på barnet udefra.

Et tilstræbt indefra-perspektiv: Med dette perspektiv forsøger den voksne at sætte sig i det enkelte barns eller en børnegruppes situation og forstå, hvad barnet eller børnegruppen selv ville sige, hvis de kunne, dvs. at forstå barnet i en konkret situation fra barnets eget perspektiv uden nødvendigvis at kunne spørge barnet selv. Det kan fx være, fordi barnets sprog ikke er tilstrækkeligt, eller fordi man ikke rent praktisk har mulighed for at spørge barnet eller børnene direkte.

Barnets egne artikulerede perspektiver, oplevelser og ønsker: Børneperspektivet handler i denne forståelse om børnenes egne artikulerede perspektiver, dvs. et såkaldt indefra-perspektiv, hvor barnet/børnene udtrykker sig om eget liv på verbale og nonverbale måder. Det kunne fx være omkring deres oplevelser af at gå i et dagtilbud, hvilke aktiviteter og lege de kan lide, hvad de drømmer om mv.

Et børneperspektiv kan således forstås på forskellige måder, der adskiller sig i forhold til, hvordan og i hvilken grad de adresserer barnets eget perspektiv, det såkaldte indefra-perspektiv. I arbejdet med at udvikle inkluderende læringsmiljøer gennem inddragelse af børneperspektiver er det centralt at have fokus på, hvordan det enkelte barns perspektiver kan inddrages på meningsfulde måder, så alle børn får mulighed for at deltage aktivt i og være medskabere af de fællesskaber, de er en del af. Det er væsentligt for børns trivsel, at de oplever at blive taget alvorligt, og at deres oplevelser og perspektiver har betydning og bliver bragt i spil i praksis. Det er væsentligt at pointere, at et såkaldt udefra-perspektiv naturligvis også indgår i arbejdet med at inddrage børn, fx via uddannelse, kurser, faglige artikler mv., som personalets faglighed hviler på. Men vil man forstå børn og have indblik i deres egne perspektiver på det gode børneliv, kan denne type viden ikke stå alene”. Kilde: UVM. Temahæfte: Inddragelse af børns perspektiver i udviklingen af inkluderende læringsmiljøer.

Børns perspektiver på deres egen situation og deres egen opfattelse af deres deltagelsesmuligheder har betydning for deres deltagelsesmåder. Derfor har børnenes perspektiv stor vægt på den praksis, der er i Glentebo. Vi tilrettelægger, reflekterer og evaluerer i forhold til, hvordan vi pædagogisk arbejder med at sikre børn deltagelsesmuligheder i det pædagogiske rum, der understøtter relevant læring om at bidrage til fællesskabet.

Vi praktiserer begrebet den pædagogiske bagdør – et begreb fra Pædagogisk Idræt, som betyder, at det pædagogiske personale har gjort sig overvejelser om, hvad der kan virke ekskluderende i den enkelte aktivitet, samt hvilke af børnene der eventuelt vil blive ekskluderet. Personalet vil så tilrettelægge eller justere aktiviteten så den ikke mister sin facinationseffekt, men bliver mere inkluderende. Den voksne er kulturskaber og skal via aktiv og inkluderende deltagelse hjælpe det enkelte barn til at kunne indgå i aktiviteten.

Vi laver børneinterview bl.a. med spørgsmål om, hvor det bedste sted er at lege, og hvad der mangler af legetøj eller redskaber, så legen kan blive endnu bedre eller sjovere. Vi lader børnene udtrykke sig gennem kreative processer som tegning, maling, fortælling, børnenes egne videooptagelser af dagen i børnehuset, børnene interviewer hinanden og vi vægter dialoger højt i hverdagen.

Nogle gange kan vi få adgang til børnenes perspektiver ved at spørge dem. Andre gange observerer vi børnene selv, taler med forældrene, taler med fagprofessionelle eller deler refleksioner internt med kolleger. Vi observerer også, hvordan børnene bruger de rammer, de møder i Glentebo, og justerer dem i dialoger med børnene ligesom vi er opmærksomme på at følge børnenes spor i vo-

res pædagogiske praksis. Vi anvender børnenes legeindhold som pejlemærker for hvad der optager dem, hvad der kan være en udfordring for deres læring, trivsel og udvikling, og hvad der er oplagt at arbejde videre med i planlagte læringsaktiviteter sammen.

LÆRING

Læring skal forstås bredt og sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen, og foregår i samspillet mellem børn og voksne og i udfordrende og eksperimenterende miljøer med såvel fysisk aktivitet, leg, kreativ samt intellektuel udfoldelse. Læring skal invitere børnene til at udfolde, udforske og erfare sig selv og hinanden på mange og nye måder. Det er vigtigt, at børnene får mulighed for alsidige oplevelser og erfaringer fra natur, nærmiljø, kultur og samfund, ligesom der skal være fokus på at fremme både nonkognitive og kognitive kompetencer.

Evnen til at håndtere modgang og udfordringer sat at udvise vedholdenhed er central for børns mulighed for at influere på deres hverdag i dagtilbuddet, men der også en central kompetence, der får betydning for det senere livsforløb, i skolen såvel som i alle andre livsarenaer.

Læringsmiljøet skal give børn mulighed for at forfølge, engagere og fordybe sig i det, de er optagede af, så børn lærer at prioritere blandt mange mulige tilbud. Fordybelse understøtter børnenes koncentrations- og abstraktionsevne, hvilket er afgørende for deres udvikling og læring både i dagtilbuddet, i hjemmet, i skolen og videre i livet.

Børn lærer gennem den omsorg, de møder fra de voksne og gennem de relationer, de har til de andre børn i fællesskabet. For de yngste børn er de voksnes omsorgsevne/empati særlig vigtig. Ifølge forskere er der i "Barnets første 1000 dage" et *window of opportunity*, hvor man har stor mulighed for at påvirke barnets udvikling i en positiv retning, jf. C. Ringmose i *Egmontrapporten 2016*.

Læring finder sted hele tiden. Læringsteoretikeren Peter Jarvis formulerer læringsbegrebet således: "Kombinationer af processer gennem et livsforløb, hvor igennem hele personen – kroppen (genetisk, fysisk og biologisk) og psyken (viden, færdigheder, holdninger, værdier, følelser, forståelser, overbevisninger og sanser) – erfarer sociale situationer, hvis indhold transformeres kognitivt, følelsesmæssigt eller praktisk (eller gennem en kombination heraf) og integreres i den enkeltes biografi, hvilket resulterer i en fortsat forandret (eller mere erfaren) person". *Jarvis 2012. s.41*.

I Glentebo bærer vores praksis præg af fokus på læring i hverdagsrutinerne inspireret af den danske forsker Søren Smidt, bl.a. skriver således i bogen "Pædagogiske rutiner i dagtilbud":

"Læring er kontekstuel og afhænger dermed af de sociokulturelle sammenhænge og praksisfællesskaber, den lærende deltager i (Lave & Wenger, 2003). Det er afgørende, at læringsindholdet er afstemt i forhold til det, den lærende kan i forvejen (Vygotskij, 1982). Hertil kommer nogle særlige forhold vedrørende småbørns læring og læreprocesser, der er vigtige at have øje for, idet småbørn i særlig høj grad er kropslige, emotionelle og sanselige. Småbørn lærer ved at bruge deres forskellige sanser og tilegner sig erfaringer og viden gennem egne handlinger, og deres følelsesmæssige og opmærksomhedsmæssige tilstand har afgørende betydning for deres trivsel, virke og læring. De relationer, børn indgår i, både med de voksne og de andre børn, har også fundamental betydning for børnenes læring (Bae, 2004). Sidst men ikke mindst er børn i særlig udtalt grad menings- og betydningssøgende (Gulløv, 1999), hvilket betyder, at børnenes egen oplevelse af meningsfuldhed og relevans har afgørende betydning for deres trivsel, engagement og læring.

"Det er ligeledes væsentligt for børns liv og læring, at de får mulighed for deltagelse i praksisfællesskaber, hvilket også de klassiske læringsteoretikere fremhæver. Eksempelvis den russiske psykolog Lev Vygotskij, som beskæftigede sig med børns udvikling og læring, heriblandt med børns sproglige og kognitive udvikling, pegede på, at børns sprog og tænkning udvikler sig i tæt tilknytning til, at barnet handler og gør sig erfaringer med omverden og deltager i praktisk virksomhed, som er en kilde til koblingen mellem erfaring og begrebsudvikling for barnet":

"Det mest afgørende øjeblik i den intellektuelle udvikling, som giver liv til rent menneskelige former for praktisk og abstrakt intelligens, opstår, når sprog og praktisk virksomhed, to tidligere totalt uafhængige sider af udviklingen, forenes.". (Vygotskij, 2012, s. 338-339).

Børnefællesskaber: I Glentebo indgår børnene i et fællesskab med andre børn og voksne og i det fællesskab opstår sociale rum, som det enkelte barn lærer og udvikler sig gennem.

Det pædagogiske personale og de andre børn har betydning for, hvilke erfaringer det enkelte barn gør sig, og leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.

Relationer og venskaber er afgørende, når barnet skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til.

I vores fokus på læring i hverdagsrutinerne skabes plads til og prioriteres tid til, at barnet både kan vise initiativ og være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum for alle børn, nye relationer, muligheden for at prøve både selv og sammen. Rutinerne indeholder både mulighed for individualitet og fællesskab, som med S. Smidt's ord, "giver børnene mulighed for at tage livtag med individuel mestring *samtidig* med samarbejde og fællesskab, give og få hjælp og udveksle perspektiver og idéer." (S. 236).

I den pædagogiske praksis understøtter vi børnefællesskabet også gennem samspil og relationer:

Vores morgenvelkomst- såvel som eftermiddags-farvel har fokus på barnet, at alle børn bydes velkommen med navn, en hilsen og en støtte til en god overgang mellem barnets to sfærer.

I vores samspil med børnene lægger vi stor vægt på at være imødekomende og lydhøre over for børnene og barnet som individ. Vi taler med børnene om deres oplevelser, tanker og idéer og baserer desuden vores tilgang på de 8 samspilstemaer.

Vi hjælper et barn, der sidder passivt, går formålsløst rundt eller leger så andre børns leg eller aktivitet forstyrres, eller et barn i udsat position med at blive involveret i leg eller konstruktiv aktivitet. Vi er opmærksomme overfor alle børn - og tager kontakt til – alle børn.

Vi hjælper med konfliktløsning, hvis børnene viser tegn på, at de ikke kan selv. Vi taler om, hvad der er sket, og hjælper, så alle involveredes' perspektiver kommer frem og så børnene kan opleve, at deres oplevelser medinddrages i løsningen.

Vi hjælper børnene i situationer, hvor de kommer til at handle impulsivt, vi irettesætter ikke og skælder ikke ud, men vi handlingsanviser og støtter børnene til igen at komme ind i relationen, fællesskabet, legen eller aktiviteten.

DET METODISKE GRUNDLAG

Metodisk tager den pædagogiske praksis afsæt i referencer til:

Pramling: Den bedste kvalitet opnås ved en nogenlunde ligelig fordeling mellem voksenstyrede og børneinitierede aktiviteter.

De 3 voksenpositioner:

Gå foran – den voksne initierer og styrer aktiviteter.

Gå ved siden af – den voksne deltager i leg og samspil med børnene og understøtter deres indbyrdes relationer.

Gå bagved – den voksne observerer og reflekterer over børnenes aktiviteter, adfærd og samspil.

Børne- og ungepolitikken: Alle børn skal opleve en balance mellem meningsfulde udfordringer og egne kompetencer. Barnet og den unge anses for en aktiv og værdifuld medskabere af læring (dannelse).

L.V. Vygotski: Begrebet Zonen for den nærmeste udvikling. Zonen for nærmeste udvikling er det område, hvor barnet sammen med en voksen (eller et andet barn) kan klare opgaver, som det endnu ikke kan på egen hånd. Og det, barnet kan i dag, med støtte, kan barnet i morgen selvstændigt. Dvs. at barnet skal udfordres, men ikke mere end, at barnet kan følge med.

Brøndby Børne- & Ungepolitik: Læring (dannelse) opfattes som mere end noget, der sker ved passivt at modtage viden fra en voksen – læring (dannelse) er noget, der sker i samspillet mellem børn, de unge og voksne samt gennem børn og unges aktive involvering og refleksion i fællesskab.

SFI, 2014, s. 10: Kvaliteten af interaktionen mellem voksen og barn er den mest betydningsfulde enkeltfaktor i børneinstitutionen for barnets intellektuelle udvikling.

Charlotte Paludan: Undervisnings- og udvekslingstonen (anviser, erfaringsudveksler, lytter og idegenererer).

De 8 samspilstemaer (K. Hundeide, 2004 samt Dansk Center for ICDP):

Den følelsesmæssige dialog:

Vis glæde for barnet

Se barnets initiativ – justér dig

inviter barnet til samspil – lyt og svar

Giv barnet anerkendelse

Den meningsskabende dialog:

Fang barnets opmærksomhed – så der skabes fælles oplevelse

fasthold barnets opmærksomhed – vis følelse og entusiasme

Fold barnets oplevelse ud – uddyb og forklar

Den guidende/vejledende dialog

Skab rammerne. Tag barnet ved hånden og guid barnet trin for trin.

Læreplanstemaer: Alsidig personlig udvikling og social udvikling.

Videnbaseret indsats over udsatte børn i dagtilbud: VIDA, Fra fejlfindingsyn til resourcesyn. Fokus på dét, barnet kan – i stedet for dét, barnet ikke kan.

De fem centrale elementer: Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber fra det fælles pædagogiske grundlag kommer til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene som i de følgende eksempler, der dels angiver rammerne for det miljø, børnene skal møde, og dels beskriver, hvordan de pædagogiske medarbejdere og forældre sammen, med specifikke opmærksomhedspunkter, skal understøtte dette:

Morgenvelkomst i Glentebo:

Når barnet kommer om morgenen i Glentebo, ønsker vi som medarbejdere af give barnet den bedst mulige velkomst. Det understøtter vi med vores handlinger, den måde vi arbejder med de fysiske rammer på samt det vi samarbejder vi sammen med forældrene skaber omkring barnets aflevering.

Mål: At børnene får en god start på dagen.

Opmærksomhedspunkter for de pædagogiske medarbejdere i forhold til børnene:
At være gode værter, så barnet oplever sig set og mødt. Det gode værtskab forstår vi sådan: Medarbejderen hilser med navn. "Hej Peter", og gerne med en lille personlig bemærkning – gerne med reference til noget, for barnet, betydningsfuldt. Medarbejderne hilser god morgen til hinanden som gode rollemodeller. 3 gode velkomstsætninger: "Godt du kom", "Godt at se dig", "om, her er plads til dig."
Opmærksomhedspunkter for de pædagogiske medarbejdere i forhold til forældrene:
At være gode samarbejdspartnere for forældrene: Medarbejderen hilser med "God morgen", og øjenkontakt. Udstråler "Der er styr på det" 😊 Medarbejderne tager initiativ til opfølgende dialog, når aflevering opleves svære, så det hurtigt afhjælpes i samarbejde. Medarbejderne giver gode råd til den gode aflevering.
Opmærksomhedspunkter for de pædagogiske medarbejdere i forhold til æstetiske rammer:
Tænder lanterner og sørger for blomsterkumme udenfor ved hoveddør. Sætter musik på. Stoler ned, inkl. garderober og badeværelser. Tænder/dæmper lys.

Opmærksomhedspunkter for de pædagogiske medarbejdere i forhold til pædagogisk inviterende rammer:

Medarbejderen sætter legetøj frem, laver nye opstillinger, der inspirerer til leg.

Opmærksomhedspunkter for de pædagogiske medarbejdere i forhold til inkluderende rammer:

Medarbejderne sørger for en variation i aktiviteterne mellem stuerne, herunder,

Aktiviteter, der appellerer til forskellige interesser.

Aktiviteter, der appellerer til fællesskab.

Opmærksomhedspunkter for de pædagogiske medarbejdere i forhold til tydeligt børneperspektiv:

Kun medarbejderne tager legetøj, som er uden for børnenes rækkevidde. – Og giver god forklaring til barnet, når det ikke kan lade sig gøre som barnet ønsker.

Medarbejderne inddrager børnene i hverdagsrutiner som klargøring, vasketøj, afrydning og opfyldning.

Medarbejderne på stuen siger "God morgen, du må gerne gå over på den anden stue og se, om der er plads til leg hos X".

Medarbejderne har fokus på at møde individuelle behov bedst muligt.

Opmærksomhedspunkter for forældre til understøttelse af den gode aflevering og det gode børnemiljø:

Forælder spritter egne hænder ved ankomst og stiller gerne fodtøj inden indgang til fællesrum.

Forælder sørger for at medbragte gæster, herunder søskende, tager fodtøj af.

Forælder tjekker at garderobepladsen er overskuelig for barnet, så dagens tøj og fodtøj er tilgængeligt.

Forælder hjælper barnet med håndvask og morgenhilsen.

Forælder siger god morgen til medarbejder.

I vuggestuen afleveres barnets madkasse efter barnet.

Forælder siger til med signal til medarbejder, når klar til at gå, så medarbejderen kan understøtte den gode aflevering og medvirke til at forælder går i bedst mulig stemning.

Forælder husker at kontakte stuepædagog for evt. besked.

Opmærksomhedspunkter for børnene med henblik på at understøtte et tydeligt børneperspektiv:

Børnehavebørnene lægger egen madkasse i køleskab.

Alderstilet legetøj er placeret i børnehøjde.

Børnene går selv ind så snart de kan gå.

Børnene medvirker i morgenopgaverne.

Børnehavebørnene vælger selv, hvor de afleveres i børnehaven.

Børnenes opmærksomhedspunkter i forhold til æstetiske rammer:

Børnene vasker hænder ved ankomst. Børnene tager overtøj og udendørs fodtøj af *inden* leg.

Garderoben som læringsarena:

I garderoben foregår mange hverdagsrutiner, her skal børnene have overtøj af/på og der er god mulighed for at udvikle og øve fin- og grov motorik, samarbejde, sammenhænge og vedholdenhed.

Mål:

- At børnene oplever mulighed for at øge selvhjulpethed.
- At de får mulighed for at få konkrete erfaringer med motorisk at tage tøj/fodtøj af og på.
- At børnene oplever et fællesskab.

Opmærksomhedspunkter for de pædagogiske medarbejdere i forhold til børnene:

At børnene oplever sig set og mødt som aktive deltagere i på-/afklædningsprocesserne:

At opmuntre og inddrage børnene i delmål og processer, så de gradvist øger evne til at mestre på-/afklædning selv og får mulighed for at indtage positioner som rollemodeller for andre børn.

At være gode facilitatorer til skabelse af mulighedsrum i garderoben.

At motivere børnene gennem hjælp til selvhjælp (stilladsering).

Opmærksomhedspunkter for de pædagogiske medarbejdere i forhold til æstetiske rammer:

At etablerer mulighed for forskellige og tydelige læringsrum, gerne øve baner i andet rum.

At opmuntre til at barnet har orden i garderoben, så den er overskuelig for barnet.

At inddrage børnene med i fejning af sand og hvordan vådt tøj/fodtøj håndteres.

Opmærksomhedspunkter for de pædagogiske medarbejdere i forhold til pædagogisk inviterende rammer:

Medarbejderen sætter skamler, eller små tæpper frem som børnene kan sidde på.

Medarbejderne har med hensigtserklæring valgt, at det er den medarbejder, der har den pågældende gruppe, der beslutter påklædning, fordi det er denne, der har flest informationer om det enkelte barn i gruppen.

Opmærksomhedspunkter for de pædagogiske medarbejdere i forhold til inkluderende rammer:

I børnehaven går Fasanerne først i garderoben. Herefter Solsorte og til sidst Ørne. Grupperne aftaler selv internt, så der hele tiden er fokus på små grupper i garderoben.

I vuggestuen går børnene også små grupper. For ikke at forstyrre Musvitterne i garderoben, går Svalerne på legepladsen via egen udgang fra stue.

Opmærksomhedspunkter for de pædagogiske medarbejdere i forhold til tydeligt børneperspektiv:

Få, og kun nødvendige, regler, der via piktogrammer visualiserer disse for børnene.

At holde garderoben overskuelig.

Opmærksomhedspunkter for forældrene i forhold til børneperspektivet:

Sørger for at det tøj/fodtøj, der passer til dagens vejr, er nemt at få fat i for barnet.

Hjælper barnet med at holde orden i garderoben ved ankomst og når barnet går hjem.

Sørger for, at der altid er relevant tøj/fodtøj og skiftetøj i barnets garderobe.

Opmærksomhedspunkter for børnene med henblik på at understøtte et tydeligt børneperspektiv og æstetiske rammer:

Børnene inddrages i at holde garderoben overskuelig og hygiejnisk.

Børnene øver sig i at vurdere relevant overtøj af/på ift. til at kunne lege og eksperimentere i al slags vejr.

Børnene vasker hænder efter ude leg.

Opmærksomhedspunkter for børnene i forhold at pædagogisk inviterende rammer:

Børnene har tid til at opleve mulighed for at reflektere over vejrlig og relevant påklædning.

Børnene har tid til at prøve selv.

Børnene har mulighed for at hjælpe andre børn.

Legepladsen som leg- og læringsrum:

Legepladsen i Glentebo er en stor leg- og læringsarena. Vi lægger vægt på, at træ skal være dominerende materiale på vores legeredskaber, der skal være et dedikeret græsareal, så der er mulighed for boldspil og lege for store grupper. På legepladsen er plads til at øve de 18 grundbevægelser: Gå, kravle, trille, springe, klatre, løbe, krybe, balancere, snurre, skubbe, gribe, gyngede, trække, svinge, hinke, hoppe, vippe og kaste. Derudover skal der være borde til at lege ved, legetøj i børnehøjde, insekthotel, kasser til at følge formulingsprocesser i, kasser med legetøj og madrasser til leg i små zoner, science værksted, mulighed for at dyrke krydderurter og områder med duftplanter og andet, der stimulerer sansesystemet.

Mål:

- At børnene får konkrete erfaringer med naturen.
- At børnene stimuleres til nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, så der er mulighed for at opleve forbundethed med naturen og begyndende forståelse af en bæredygtig udvikling
- At børnene får mulighed for at eksperimentere med årsag-virkning-sammenhæng i naturen, herunder matematisk opmærksomhed.
- At børnene får mulighed for motorisk udfoldelse.

Opmærksomhedspunkter for de pædagogiske medarbejdere i forhold til børnene:

At være gode facilitatorer af leg og aktiviteter.

Medarbejderen er tydelig i sin positionering.

Medarbejderen sikre at fælles regler overholdes og holder øje med blinde vinkler.

Medarbejderen er påklædt til ophold på legepladsen i al slags vejr.

Medarbejderne evaluerer løbende om børnene har tilstrækkelige deltagelsesmuligheder, læringszoner og at disse matcher hinanden (herunder også aldre, køn, temperament).

Opmærksomhedspunkter for de pædagogiske medarbejdere i forhold til forældrene:

At være gode samarbejdspartnere for forældrene:

Medarbejderen hilser med "God morgen", og øjenkontakt.

Udstråler "Der er styr på det" 😊

Medarbejderen hilser med "Farvel", og øjenkontakt, og giver nødvendig overlevering.

Opmærksomhedspunkter for de pædagogiske medarbejdere i forhold til æstetiske rammer og understøttelse af bevægelsesglæde, kropslige, sansemotoriske og kreative udfoldelsesmuligheder:

Går på opdagelse sammen med børnene: Hvad kan vi dufte, Hvad kan vi smage, hvad kan vi se, hvad kan vi mærke, hvad kan vi høre?

Igangsætter leg og aktiviteter med fokus på krible-krable og de fire elementer. Jord, ild, vand og luft.

Etablerer mulighed for forskellige og tydelige læringsrum.

Faciliterer legezoner, hvor børn kan udfordres og opleve mestring i leg og aktiviteter.

Opmærksomhedspunkter for de pædagogiske medarbejdere i forhold til pædagogisk inviterende rammer:

Medarbejderen sætter legetøjskasser frem.

Sætter aktiviteter i gang.

Etablerer alsidige legezoner.

Holder legekartoteket ajour.

Opmærksomhedspunkter for de pædagogiske medarbejdere i forhold til inkluderende rammer:

Medarbejderne sørger for en variation i aktiviteterne.

Igangsætter aktiviteter, der appellerer til forskellige interesser og fællesskab.

Opmærksomhedspunkter for de pædagogiske medarbejdere i forhold til tydeligt børneperspektiv:

Udviser opmærksomhed i forhold til at sikre tydelige, trygge og stimulerende legezoner.

Udviser særlig opmærksomhed, når både vuggestue og børnehave er på legepladsen samtidig, så børnemiljøet tilgodeser begge grupper og samtidig har fokus på fællesskab (herunder at der kun er cykler ude, når vuggestuen ikke er ude).

Laver få, og kun nødvendige, regler, der via piktogrammer og *nudging* visualiserer disse for børnene.

Sætter beholder og krus frem, så frisk vand altid er tilgængeligt.

Opmærksomhedspunkter for forældre til understøttelse af den gode aflevering/afhentning og det gode børnemiljø:

Forælder hjælper barnet med håndvask og morgenhilsen.

Forælder siger god morgen til medarbejder. Forælder siger til med signal til medarbejder, når klar til at gå, så medarbejderen kan understøtte den gode aflevering og medvirke til at forælder går i bedst mulig stemning.

Forælder husker at kontakte stuepædagog for evt. besked.

At hjælpe barnet med at huske oprydning, evt. samle/aflevere udleveret legetøjskasse inden barnet går hjem.

At sørge for sammen med barnet med at sige farvel til en medarbejder.

Opmærksomhedspunkter for børnene med henblik på at understøtte et tydeligt børneperspektiv:

Legepladsens muligheder skal gøres tydelige for børnene.

Børnene skal have vekselvirkende muligheder for fri leg, børne- og vokseninitierede aktiviteter.

Børnene medvirker til orden på legepladsen.

Børnene har mulighed for selv at tage vand, når de er tørstige.

Børnenes opmærksomhedspunkter i forhold til æstetiske rammer:

Børnene tager overtøj og udendørs fodtøj af/på i forhold til at kunne lege og eksperimentere i al slags vejr.

Børnene hjælper med at holde legepladsen ren for affald og med oprydning.

DET MÅ VI GERNE:

- LEGE OG HAVE DET SJOVT
- GRAVE I SANDKASSEN OG DEN RUNDE SANDKASSE
- LØBE, KRAVLE, GÅ, CYKLE, HOPPE OG BRUGE KROPPEN
- LEGE MED SAND PÅ DET STORE BORD V/SANDKASSEN
- GÅ OG HOPPE FRA BÆNKENE
- KÆLKE PÅ BAKKEN
- VÆRE 4 PÅ REDE GYNGEN
- STABLE 3 DÆK OVEN PÅ HINANDEN
- HAVE CYKLER UDE, NÅR VUGGESTUEBØRNE IKKE ER UDE

DET MÅ VI IKKE:

STÅ/GÅ PÅ BORDENE/BÆVERGYNGER
 GRAVE I JORDEN
 KLATRE I TRÆERNE, PÅ HEGNET, I HÆKKE,
 KRAVLE I YDERHÆKKEN
 SNURRE RUNDT PÅ EL. HÆNGE UNDER
 GYNGERNE
 CYKLE UDEN SKO, CYKLE PÅ VOLDEN,
 HAVE CYKLER MED I SANDKASSEN
 TAGE LEGETØJ & CYKLER MED IND PÅ AREAL
 MED FALDUNDERLAG
 VÆRE V/ GYNGEAREALERNE, HVIS VI IKKE
 GYNGER
 KRAVLE PÅ LEGEHUSTAG

RETNINGSLINJER:

- DÆK OG TRÆSTAMMER SIGNALERER LUKKEDE DELE PÅ LEGEPLADSEN
- ALLE BØRN RYDDER 5 TING OP INDEN DE GÅR HJEM – DE VOKSNE OPFORDRER TIL DET ALLE HJÆLPER MED OPRYDNING – OG DE VOKSNE OGSÅ INDEN, DE GÅR HJEM
- BØRNE AFHENTES PÅ LEGEPLADSEN, OG BLIVER DER TIL AFHENTEREN FYSISK ER PÅ LEGEPLADSEN.

ARBEJDET MED DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN, RAMMER OG INDHOLD, S. 30

PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ

Vi skaber i vores indretning læringsrum, med zoner, der tydeligt viser børnene, hvilke legemuligheder der er. På vores legeplads, og i vores grupperum og altid i vores fællesrum er der mulighed for rolleleg. Vi har et område med udklædningstøj, et område til køkken-, familie- eller cafeleg med madvarer i filt og træ, gryder, potter og pander i metal, plast og melamin så børnene oplever sansemæssig forskel på forskellige materialer, strygebræt, tørrestativ, træværktøj, dukkehus m.m. som alt sammen også er med til at udvikle barnets erfaringsgrundlag, sprog og begrebsverden. Vi har zoner til konstruktionsleg med klodser, bil- og togbaner m.m. Særligt de største grupperum og legepladsen bruger vi til regellege og fysisk udfordrende lege. Vores fællesrum er i særlig grad indrettet sådan, at børnene selv kan gå til leg, kreative aktiviteter og bevægelse uden det kræver medvirken fra en voksen. Som pædagogiske medarbejdere positionerer vi os i relationen til børnene i forhold til det vi ser, børnene har behov eller viser interesse for. Vi placerer os gerne på gulvet, så vi er i øjenhøjde med og tilgængelige for børnene.

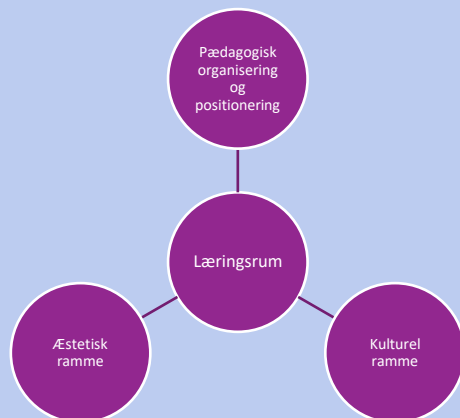
Vi har zoner, hvor børnene har mulighed for længerevarende lege og for at lege uden at legen forstyrres. Børnene kan selv hænge deres tegninger eller malerier op, de kan placere legetøj, konstruktioner eller kreationer, så processen kan eller legen kan genoptages senere.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I Glentebo tager indretningen afsæt i ønsket om et fokus på det fysiske, psykiske og æstetiske læringsmiljø med henblik på at styrke de processer, som ligger implicit i Ny Styrket Pædagogisk Læreplan. Igennem styrkelse af disse processer kan børnemiljøets kvalitet højnes.

I Glentebo arbejder vi aktivt med læringsrum ud fra 3 perspektiver:

Den kulturelle ramme omhandler en æstetisk læreproces, hvor barnet omformer indtryk til udtryk via et æstetisk medie eller formsprog. Med legen som børnenes redskab, erobrer de verden og deler den med andre, de bearbejder, begriber og udtrykker hvordan de forstår verden.

Børnene må selv tage dét legetøj, materialer og redskaber, der er placeret i børnehøjde, og som de selv kan nå. Dét, der er uden for børnenes rækkevidde, er det pædagogerne der tager på baggrund af en vurdering om parathed, sikkerhed og tid.

Pædagogisk organisering og positionering fremhæver det pædagogiske personales arbejde og ansvar for at støtte, guide og udfordre børnene hvad enten der er tale om leg, planlagte aktiviteter, rutiner eller spontant opståede situationer. I vores valg af positionering vurderer vi behovet for, at pædagogen selv er aktiv i forhold til at tilbyde børnene forskellige legeformer. Vi organiserer os i samarbejdet, så der er mulighed for at skabe læringsmiljøer, hvor legen ikke forstyrres og hvor børnene kan være fordybede i – for børnehavebarnet længere end 30 minutter, og for vuggestuebarnet tilsvarende i forhold til alder – leg eller en optagethed omkring det fælles tredje.

Børnene inviteres altid til deltagelse i en aktivitet, når de kommer om morgenen. I løbet af dagen faciliteres lege på inde og ude. På legepladsen sættes dagligt fælleslege i gang. Om formiddagen er børnene i mindre grupper sammen med pædagogerne og her tilbydes børnene forskelligartede aktiviteter, både tværgående og i aldersopdelte grupper. Vi har sprog- og legeposer, som tit tages i anvendelse, der hvor pædagogen indgår i legen. Heri er der fx figurer til eventyret om *Rødhætte og ulven*, eller genstande så der kan leges fødselsdagsfest eller indkøbstur.

Pædagogerne iscenesætter, stiller legetøj op og materialer frem, så børnene hver dag mødes af et inspirerende miljø.

Den æstetiske ramme omhandler selve indretningen og tilrettelæggelsen af læringsrummets fysiske rammer, som et miljø, hvis betingelser skal lægge op til gode betingelser for interaktioner børn og børn, børn og voksne imellem og for leg og lærende samspil og fællesskab. Formålet er, at læringsmiljøet inviterer og stimulerer til leg, læring og udvikling. Vi har et særligt farvevalg i vores indretning, fordi farver er med til at skabe en stemning i rummet ligesom vi bruger musik som stemningsunderstøttelse. Vi foretager jævnlige læringsrumsanalyser og justerer indretning og rammer så de løbende passer til den aktuelle børnegruppe.

Vi har ikke mange rum og vi har hele dagen opmærksomhed på at skabe zoner og at børn og pædagoger fordeler sig optimalt og så der er mulighed at børnene kan finde aktiviteter, de oplever som meningsfulde. Vi inddrager uderummet, så børnene kan få mulighed for lege, der kræver lidt større fysisk aktivitet eller omdanner fællesrummet til motorikbaner. Vi har en zen-zone, hvor børn, der trænger til fred og ro, kan være. Vi har mindre grupperum, hvor der er mulighed for at opholde sig i uforstyrrethed.

Vi lægger vægt på at der anskaffes legetøj af så bæredygtig kvalitet som muligt. Vi har fx legetøj af filt og træ, og farver der er fremstillet af sojabønner.

Pædagogens positionering spænder bredt og kan illustrere som i den følgende boks udarbejdet af lektor Lasse Stenmand Jørgensen:

Forståelse af støtte, guide og rammesætte – hvordan og hvor meget?

Minimal involvering	Understøttende voksenrolle i og omkring børns lege <i>Forskellige grader af facilitering af børns leg</i>				Maksimal involvering
Ikke involveret pædagog	Tilskuer	Regissør	Legekammerat	Legeleder	Instruktør/ omdirigerende instruktør

(Christie 2005 | Jørgensen 2019)

ucsyu.uk

Børnemiljø:

Vi ser børnene som medskabere af det gode børnemiljø og i Glentebo lærer børnene fx:

Vi leger **først** med legetøj inden døre - **når** vi har vasket hænder og taget udendørs tøj og fodtøj af.

Vi leger med det, vi kan nå. Det, der står ude for vores rækkevidde, dét tager kun Glentebo's voksne ned til os.

Vi tager meget snavset fodtøj af, før vi går gennem Glentebo.

Vi går kun i køkkenet, når der er en af Glentebo's voksne med.

Vi rydder op sammen, - og hjælper inden vi går hjem.

Vi holder orden i og omkring vores garderobe.

Vi siger altid god morgen, og på gensyn til hinanden.

Vi holder den gode tone.

Vi vil passe godt på hinanden, på tingene her, på Glentebo og på naturen.

Alle er velkomne til at lege med legetøjet – tag venligst fodtøj/overtøj af først – det styrker det gode børnemiljø.

Vi opfordrer til at udendørs fodtøj tages af og stilles i vindfanget - gulvet er børnenes "læringsrum" og det er rarest at være der, hvor der er rent.

SAMARBEJDE MED FORÆLDRE OM BØRNS LÆRING

Overordnet har forældrene det primære ansvar for børnenes udvikling, trivsel, læring og dannelse. Som dagtilbud er det vores opgave at involvere og inddrage forældrene samt skabe rammer, der gør det muligt for forældrene at få indflydelse på det pædagogiske arbejde, der pågår.

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Forældresamarbejdet består af tre dele: Det organisatoriske, det formelle og det uformelle samarbejde.

Det organisatoriske rum: Vi samarbejder med forældrebestyrelsen, hvor vi har drøftelser om den pædagogiske praksis, dens mål, indhold og metoder. Her planlægges også mange traditioner, der skaber fællesskab mellem børn og familier, og mellem barnets to sfærer.

Det uformelle rum: Det er det nære i hverdagen, hvor vi og forældrene åbent udveksler informationer, der har betydning for barnets hverdag. Vi lægger vægt på, at børnene ser os som gode rollemodeller ind i samarbejdet og derfor lægger vi vægt den gode tone og på at minimere smalltalk. Vi taler ikke om børn eller problemer, når der er andre børn til stede. Når man kommer i Glentebo, er det kutyme, at der hilses på børn, personale og andre forældre.

Det formelle rum: Det er møder, hvor vi mødes væk fra børnene. Ofte består det af rammesatte samtaler eller møder, hvor der er et decideret formål med mødet.

Vi inviterer forældre til nye børn til et velkomstmøde ca. 14 dage før barnets start i børnehuset. Her fortæller forældrene om barnets første levetid, vi fortæller om børnehuset og sammen planlægger vi barnets start med udgangspunkt i rytme og struktur, så overgangen tager mest mulig hensyn til barnet og bliver så blid som muligt. Forældrene har mulighed for at invitere andre pårørende, eller fx sundhedsplejerske med til mødet. Vi tilbyder også forældrene muligheden for at dele *barnets bog* med. Vi tilbyder statusmøde efter cirka 3 måneder, hvor vi sammen udveksler erfaringer om barnets første tid i børnehuset.

Vi lægger vægt på god dialog mellem hjem og børnehus dagligt. Vi kontakter hellere forældrene én gang for meget, end én gang for lidt. Vi ser det som vores opgave at arbejde for et styrket samarbejde. Vi informerer elektronisk om det, der optager den enkelte børnegruppe i en givende periode. Når det omhandler det enkelte barn, foregår samarbejdet direkte med barnets forældre.

Vi lægger vægt på, at børnenes kreationer, tegninger, fortællinger fra hverdagen m.m. får opmærksomhed. Det er en måde, hvorpå vi og forældrene kan få et indblik i barnets verden, barnets perspektiv og på den måde være med til at skabe sammenhæng mellem dagtilbud og hjem.

Forældresamarbejdet er gennemgående i de seks læreplanstemaer:

Alsidig personlig udvikling: Det pædagogiske personale skal i samarbejde med forældrene sikre, at udfordringerne ikke overstiger barnets kompetencer eller grænser.

Social udvikling: Samarbejdet med forældrene spiller en central rolle for barnets læring og udvikling. Dialogen mellem hjem og dagtilbud kan medvirke til gensidig forståelse af barnets perspektiv og det sociale liv i dagtilbuddet med henblik på at understøtte barnets læring og børnenes indbyrdes relationer og fællesskab. Samarbejdet kan også medvirke til at forebygge mobning.

Kommunikation og sprog: Læringsmiljøet skal sikre, at det pædagogiske personale via refleksion over organisering og pædagogiske didaktiske overvejelser skaber samtaler af høj kvalitet i alle sammenhænge mellem det pædagogiske personale og børn samt børn imellem. Det pædagogiske personale må samarbejde med forældrene om børns sprog både i forhold til det enkelte barn, men også i forhold til børnefællesskabet.

Krop, sanser og bevægelse: Forældrene inddrages med hensyn til at give børnene gode betingelser for bevægelse ved at dele pædagogiske overvejelser om bevægelsesvenlig påklædning, værdien af risikoorienteret leg og det at udfordre og følge børnenes bevægelsesmæssige interesser.

Kultur, æstetik og fællesskaber: Forældres kompetencer og vigtig viden om fx religiøse højtider, familiestrukturer eller de lege, bøger og film, børn er optagede af, bør være synligt i dagtilbuddet.

Gennem ligeværdig dialog og samspil må alle forældre gives mulighed for at tage del i et gensidigt forpligtende samarbejde og være en del af dagtilbuddets hverdag og fællesskab.

Der er altid mulighed for at vi og forældrene kan bede om et møde eller en dybere dialog. Derudover er der mulighed for overgangsmøder, når barnet skal fra en gruppe til en anden. Der tilbydes altid et førskole møde, i månederne op til barnet skal begynde i SFO.

Vi afholder 2 ordinære forældremøder om året.

Vi har mange arrangementer i årets løb, hvor forældre inviteres til at deltage.

BØRN I UDSATTE POSITIONER

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi taler om børn i udsatte positioner, når barnet møder udfordringer i forhold til at indgå i fællesskabet. Det kan være børn fra familier med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med fysisk/psykisk funktionsnedsættelse eller børn, der i bestemte situationer befinder sig uden for fællesskabet. At være i en udsat position er dynamisk og kontekstbestemt.

Børn i vedvarende positioner har vi strategi for i form af systematiske handleplaner og tidlig indsats som metode, tværfaglig indsats, og tværfagligt netværk.

Vi arbejder ligeledes med inspiration fra 17 punkter, beskrevet af B. Hejlskov Elvén & D. Edfelt:

1. Find altid ud af, hvem der har et problem.
2. Børn, der kan opføre sig ordentligt, gør det.
3. Mennesker gør det, der giver mest mening i situationen.
4. Den, der tager ansvar, kan påvirke.
5. Børn lærer ingenting af at mislykkes.
6. Man skal have selvkontrol for at kunne samarbejde.
7. Alle gør, hvad de kan for at bevare selvkontrollen.
8. Følelser smitter.
9. Konflikter består af løsninger, og pædagogiske nederlag kræver en handleplan.
10. Vi håndterer, dernæst evaluerer vi, så vi kan forandre.
11. Pædagogisk arbejde er at stille krav, som børnene ikke stiller sig selv - på en måde, der virker.
12. Medstandere i stedet for modstandere.
13. Det er ikke retfærdigt at behandle alle ens.
14. man bliver leder, når nogen følger en.
15. Vi arbejder på et bilværksted. (Institutionen som et værksted, der skal løse de opgaver, samfundet har givet den).
16. Du skal altid udelukke, at det kan være noget somatisk eller kognitivt.
17. Princippet om den bløde tilgang.

I Glentebo organiserer og positionerer vi os ud fra følgende retningsgivende værdier:

- Samspelet med børnene prioriteres højt.
- Vi prioriterer børn før praktiske opgaver.
- Vi begrænser forstyrrelser af medarbejdere i fordybelse el. samspil med børn.
- Vi organiserer os, så vi fremstår mest mulig tilgængelige for børnene
- Vi viser åbenhed for børnenes perspektiv.

- Vi møder børnene med en anerkendende tilgang.
- Vi prioriterer at skabe øgede deltagelsesmuligheder for børn i udsatte positioner
- Vi har fokus på børnenes medbestemmelse, initiativer og interesser i hverdagsrutiner, leg, samspil og aktiviteter.
- Vi har fokus på at minimere reguleringer af "uønsket adfærd" ved at tilrettelægge forebyggende miljø.
- Vi bestræber os på at tilbyde inkluderende samspil ved fx at forebygge konflikter eller ved at praktisere en, set fra barnets perspektiv, opbyggelig konfliktløsning.
- Vi arbejder målrettet med små rum, små grupper, rum med ro og overgange.
- Vi arbejder med en samarbejdskultur, hvor faglig sparring og åbenhed er et vigtigt redskab til et tæt fagligt samarbejde om børnene.

Vi arbejder med en meget fast struktur for at kunne indfri værdierne bedst muligt, og alle praktiske opgaver og ansvarsområder er derfor struktureret på forhånd i et fast skema som pædagogerne arbejder ud fra.

Forældresamarbejdet prioriteres højt i de tilfælde, hvor vi observerer et barn i en udsat situation. Forskning viser, at omsorg, tryghed og nærvær bidrager til barnets basale tryghed, hvilket muliggør, at barnet kan trives og gå på opdagelse i børnefællesskabet – velvidende, at den voksne er lige bag barnet. En samspillende atmosfære – en stemning af ro og fordybelse, men også liv og engagement har også stor betydning for det enkelte barns deltagelsesmuligheder. Endelig har det afgørende betydning at børnene mærker at vi vil dem og hinanden i et tæt samarbejde om dem. *(Virkningsfuldt pædagogisk arbejde i dagtilbud, DPU, Aarhus universitet 2019).*

SAMMENHÆNG TIL BØRNEHAVEKLASSEN

I det følgende beskrives hvordan vi tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen:

Når børnene er i Ørnegruppen har vi fokus på nye læringsområder og vi opfordrer børnenes forældre til at støtte op og gerne hjælpe børnene med:

Selvhjulpenhed:

Vi opfordrer børnene til selv at tage overtøj af og på, samt tage madpakken (med navn på) op af net eller taske og putter den i køleskabet. På den måde styrkes børnenes selvværd og det enkelte barn ved også hvilken madkasse og hvilken jakke barnet har med.

Det er en hjælp for barnet, hvis forældrene hjemme har åbnet figenstænger, ostehaps og salamier en lille smule inden de kommer i madpakken, for så er det meget nemmere for barnet selv at åbne det, når der er frokost.

Hjemme er det også en rigtig god ide at give barnet en lille fast opgave f.eks. at dække bord eller gå ud med skrald. På den måde lære barnet, at alle er vigtige for fællesskabet og, at alle kan bidrage med noget. Sådan gør vi også til frokost i børnehaven, hvor børnene deltager aktivt i hverdagsrutinerne med borddækning, oprydning, affaldssortering, bordvask, fejning etc.

Vi har tit ture ud af huset, og når vi f.eks. skal til sport i Anja Andersen hallen, så er det betydningsfuldt, at børnene hjemme selv har været med til at pakke deres gymnastik/sports tøj i deres Glentebo rygsæk. På den måde ved børnene, hvilket tøj de har med, og i hallen øver de

både at skifte tøj, men også at have styr på deres tøj i et omklædningsrum, hvor der er en masse andre børn.

Motorisk:

I Ørnegruppen tager vi på mange ture i nærområdet. Her øver vi i at se os for, at følge med gruppen og tage hensyn til de andre. Vi udfordrer også børnene på de forskellige legepladser, så de bliver ved med at udvikle deres grov motorik. Flere gange om ugen har gruppen særlig fokus på krop og bevægelse og vi laver mange motorikbaner, boldspil og fælleslege, der øver samarbejde og hvor børnene udvikler deres motoriske færdigheder.

Vi deltager i kommunens idrætsprojekt, hvor vi 10 gange er ovre i Anja Andersen hallen under Brøndby stadion. Her laver vi en masse forskellige lege sammen med alle de andre kommende SFO-børn fra Brøndbyvester.

Det er en god støtte for børnene, hvis forældrene hjælper børnene med at gå eller cykle til og fra børnehaven, og at støtte op om, at nu de kan godt selv gå ind og ud af institutionen, de er store børn.

Finmotorisk øver vi meget med at tegne inden for stregerne, tegne "noget der ligner", at skrive eget navn og at holde rigtigt på en blyant

At kunne skrive sit eget navn er med til at styrke identitetsfølelsen, og så er det også bare en rigtig god ting at kunne, når man starter i skole.

Sprogligt:

I løbet af efteråret vil alle de børn, der har alderen til at starte i skole det efterfølgende år, blive sprogtestet. Resultatet af testen vil vi gennemgå med hvert barns forældre til en forældre konsultation, der også ligger i efteråret, hvor vi taler om skolestart eller evt. udsættelse.

Ud over dette har vi generelt meget fokus på sproget. Vi synger, rimer til samling og læser fortløbende historier for børnene, når vi spiser frokost.

Forældrene kan være med til at udvikle barnets sprog ved at læse historier hver dag, lege fjerne lege med sproget, f.eks. når familien kører bil, tale om det, når der købes ind og meget andet. Godnat historie, hvor der tales om, hvad der skete i historien i går, er en rigtig god aktivitet til at udvikle både talesprog, sprogforståelse og sproglig hukommelse. Og også en god måde at komme ned i gear, og forberede sig på søvnen.

Kognitivt:

Hos Ørnene holder vi de fleste dage en samling om morgenen, hvor vi taler om dag, dato, måned og år. Derudover vil der være forskellige temaer, der bliver talt om og leget med f.eks. "Hvad hedder jeg til efternavn og hvor bor jeg.?" Rim og remser og sange vil også fylde en del i vores samlinger, og så forskellige emner som f.eks. universet, vejret, kroppen eller andet, der er interessant for børnene.

Her øver børnene sig i at lytte, huske, vente på tur og respektere hinanden.

Skoleopgaver:

Hos Ørnene har vi nogle mapper som børnene kalder "skole opgaver." Det er små "førskole opgaver." Opgaverne kan dreje sig om at tælle, tegne inden for en linje eller tegne noget færdigt. Disse opgaver peger alle hen imod den kommende skrive-, læse- og regne læring som børnene vil møde i skolen. Det er individuelt, hvor meget det enkelte barn laver i mappen, men det er en voksenstyret aktivitet, og barnet gør siden færdig, samt skriver navn og dato på, selvfølgelig med alt den hjælp barnet har brug for.

Traditioner:

Hos Ørnene har vi flere traditioner.

Vi laver fællesmad en gang i mellem, hvor forældrene opfordres til at tage noget andet mad med end madpakken.

Det giver en super fællesskabsfølelse i gruppen, vi lære en masse om råvarer, og børnene smager måske på noget nyt. Derudover er de med til at tilberede maden og det styrker både sanserne, motorikken, samarbejdet og meget andet.

Vi besøger også de 3 SFO'er, der er tilknyttet Brøndby Vester skole, for så bliver børnene trygge ved hvad "det der SFO er for noget" og det er nogle dejlige steder at tage hen og lege. Måske møder vi nogen af vores gamle venner, der før har gået i Glentebo, måske ældre søskende eller nogle af vores nye venner fra Anja Andersen hallen og vores fællesaktiviteter der.

Til Jul går vi Lucia; Det er kun de børn der skal i skole der går Lucia. Her i Glentebo går vi til vores årlige julefest med jer forældre, og desuden på et eller to plejehjem. På plejehjemmene har vi som regel små stykker hjemmelavet julepynt med som børnene giver til de ældre. På den måde skaber vi glæde i lokalsamfundet, og børnene oplever glæden ved at give noget til andre, også nogle de ikke kender.

Inden børnene forlader Glentebo har vi en "hemmelig tur", hvor de er på en heldagstur og derefter kommer hjem til en overraskelse som de næste Ørne har lavet. Har vi børn i gruppen, der ikke skal starte i skole, er det dem, som er hjemme og laver overraskelsen. Når børnehaven så lukker den dag, kommer i forældre ned i institutionen, hvor børnene optræder og vi spiser kage.

Overgang til SFO og skole:

Lige fra barnet begynder i Glentebo har vi et fælles mål, nemlig at klæde barnet på til at møde verden med selvtillid, nysgerrighed, mod og glæde. Det sidste år barnet går i Glentebo bliver det meget tydeligt at mødet med verden, set med et 5-årigt barns øjne, omhandler det at skulle starte på SFO og senere i skole. Overgangspædagogikken møder barnet fra ca. et år før SFO-start.

Vi samarbejder med alle tre SFO'er, som er tilknyttet Brøndbyvester skole. Det gør vi ved bl.a. at besøge dem jævnligt så børnene får en begyndende forståelse af, hvad en SFO er og hvor den ligger. Her hilser vi også på nogle af de voksne, der arbejder der. Ud over det har Brøndbyvester skole en såkaldt "sang kanon" som indeholder fem sange som vi øver os rigtig meget på inde hos Ørnene. Det at være en god kammerat, hjælpe de andre, kunne vente på tur og have lyst til at prøve nye ting sammen med sine venner, er også vigtige emner som vi har ekstra meget fokus på det sidste år i Glentebo. Det er kompetencer skolen ser som vigtige for at få en god og lærerig skolegang.

I løbet af foråret deltager vi i besøgsdag på skolen, idræts leg i "Anja Andersen hallen" og i et stort idrætsarrangement kaldet "Bobler og bombastiske muskler", hvor børnene møder de andre kommende skolebørn fra de andre institutioner.

Det kræver en fælles indsats mellem forældre og os i Glentebo at skabe den bedste overgang til SFO og skolelivet. Derfor inviterer vi til en forældrekonsultation, hvor vi i fællesskab taler om hvordan det går, og om der er noget specifikt, vi skal have fokus på i det sidste halve år i Glentebo. Vi deltager også gerne i møder på skolen sammen med barnets forældre, hvis der er særlige omstændigheder der kræver dette. Endelig arbejder vi ud fra *Brøndby Kommunes Overgangsstrategi* som kan findes på kommunens hjemmeside.

INDDRAGELSE AF LOKALSAMFUNDET

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi samarbejder med det omkringliggende miljø. Der er stort samarbejde med biblioteket om kulturelle emner, teater, udstillinger, litteratur m.m. Særligt de ældste børn er også på besøg på og deltager i aktiviteter med plejehjem, hvor børnene går Lucia, slår katten af tønden eller er forbi med påske- eller julepynt, de har lavet til beboerne. Børnene besøger SFO, skoler, uddannelsesinstitutioner, idrætshaller m.m. Vi deltager gerne i arrangementer i Kulturhusene Brønden og Kilden.

Børnene udstiller ofte deres kreative værker på f.eks. Brøndbyvester bibliotek.

I Glentebo er der en meget engageret forældregruppe, det inspirerende samarbejdes vægtes højt og forældrebestyrelsen er initiativtager til og understøtter mange arrangementer for børn og familier. Børnehavebørnene kommer gerne på en årlig bondegårdstur. Forældrebestyrelsen arrangerer også små events med et tema og det seneste støttede op om Glentebos arbejde med bæredygtighed i forhold til insektlivet på legepladsen og omverdensforståelse, hvor naturen i verden blev støttet.

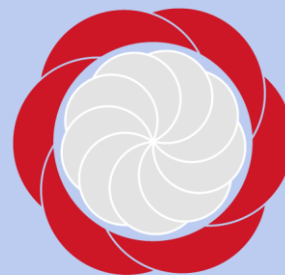
Glentebo har mange studerende, skolebørn i praktik, personer i jobtræning og frivillige.

Natur og bæredygtighed er et generelt tema i Glentebo, og vi besøger Naturskolen, byggelegeplads og har mange ture i nærmiljøet.

Vi inviterer gerne forældre med job i nærmiljøet på besøg, så børnene kan få et indblik i forskellige job.

DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi tilrettelægger de fysiske omgivelser, så der er mulighed for alsidig leg, balance mellem steder, hvor der sker mange ting og steder, hvor der er ro og mulighed for fordybelse. Vi har tematiserede zoner og alders- og kønsrelevant legetøj og størstedelen er placeret, så børnene selv kan vælge samt tage det, de ønsker. Indretningen tager sigte på, at det er tydeligt for børnene, hvad man kan i netop den zone. I fællesrummet er legtøjet hver dag stillet frem, så det indbyder til inspiration, leg og aktiviteter. Vi sørger for at følge børnene, så der er balance mellem rummets størrelse og antallet af børn, således at børnemiljøet er rart og understøttende for barnets udvikling. Vi har fælles aktiviteter og traditioner, hvor børnene har mulighed for leg og oplevelser på tværs af alder, køn, social og kulturel baggrund, ligesom vores dag er struktureret således at børnene har mulighed for leg på tværs af egne grupper i morgentimerne og efter kl. 12. Tidrummet mellem kl. 9-12 foregår hovedsagligt i aldersopdelte grupper, hvor der er mulighed for alderstegnede aktiviteter ligesom der her er god mulighed for at inddrage alle og graduere i forhold til det enkelte barns behov for udfordring, vedholdenhed, usikkerhed, mod m.m.

Vi lægger vægt på at være gode rollemodeller, hvor børnene møder en god og imødekomme tone. Vi hjælper børnene med at danne og udvikle relationer, og med at løse konflikter, hvis de ikke kan selv. Vi taler om hvad der skete, lytter til hvert barns oplevelse og medinddrager børnenes perspektiver på løsningen ligesom vi handlingsviser og hjælper barnet med at forstå kontekst og samspil.

Pædagogen faciliterer og tilbyder børnene deltagelse i en variation af legeformer ligesom pædagogen er opmærksom på at beskytte igangværende leg og sørge for at andre ikke bryder ind. Pædagogen deltager gerne i rollelege og kan derigennem stimulere til legens udvikling, sætte ord på genstande og samspil og derigennem medvirke til barnets alsidige personlige udvikling.

Hos Solsortene, hvor børnene flytter til fra vuggestuen, flettes temaerne f.eks. sammen sådan: At begynde i børnehaven er en stor forandring og der er mange indtryk at forholde sig til. Det kan i begyndelsen give mere træthed end ellers. Der kan være behov for en lille lur, men erfaringen er, at legepladsen og det sociale fællesskab med vennerne ofte sejrer over trætheden.

Tingene går lidt stærkere hos Solsortene, og der stilles lidt flere krav, bl.a. i forhold til selvhjulpethed, der er færre voksne, og dermed færre hænder. I børnehaven er vi i grupperne hver dag mellem kl. 9-12. Vi begynder formiddagen med at holde samling, hvor børnene "råbes op", vi synger og spiser grønt-snack og bagefter har vi altid et aktivitetstilbud til børnene. Resten af dagen er dørene åbne, og børnene kan selv vælge, hvor de leger og hvilke børn og voksne, de vil være sammen med. Det er også en ny stor verden, der åbner sig for barnet der, og barnet lærer nye børn at kende og udvider sin erfaringsverden.

Børnenes overtøj er i garderoben og børnene lærer selv at holde orden, for på den måde kan de nemt finde det, de skal bruge. Børnenes selvværd vokser, når de kan selv, og har overblik over, hvor de skal finde deres tøj. Ved start i børnehaven tegner barnet på et net, som skal bruges til regntøj og gummistøvler, da der netop ikke er så meget plads i garderoberne, og på den måde ved barnet også, hvor tøjet til en våd og regnfuld dag skal findes, og kan selv gå i gang med at tage det på.

Renlighed er et andet skridt på vej til mere selvhjulpenhed, og ved bleskift opfordrer vi barnet til at benytte toilettet. Når vi/forældrene bemærker, at barnet har interesse for at smide bleen, laver vi sammen en plan. Hos Solsortene har vi med de yngste børn særlig fokus på:

- Det sociale aspekt, at lege
- Fællesskabet, at være en del af gruppen /lege i mindre grupper, også med en voksen
- Vente på tur, dele med andre børn, inklusion
- Øve at gå på tur, gå på række, holde rækken, osv. Ture i lokalområdet
- Sange, rim, remser, fortællinger. Kendskab til forskellige måder at benytte sproget på.

DEN FØRSTE BLOMST

Drengen på 3 år sidder og tegner. Pædagogen tegner en blomst, og drengen spørger om pædagogen vil tegne en til ham. "Vi kan tegne en samme, så kan du tegne efter mig," foreslår pædagogen. De tegner en cirkel hver og begynder på at tegne blade. "Mig kan ikke," siger drengen og pædagogen opmuntre til at prøve igen. Pædagogen siger derefter: "Okay, jeg kan hjælpe dig med det første blad." Det vil drengen gerne. De kigger sammen på det færdige blad. "Se! Det er bare sådan, kan du lave resten?". "Ja," svarer drengen og får fint lavet hele blomsten. "Må jeg ikke gerne hænge den op?" spørger pædagogen, "Blomsten er så flot."

Drengen svarer nej, "den er til mor." De bliver enige om, at det også er en rigtig god ide, og drengen lægger tegningen på sin plads, hvor det ligger godt til hans mor kommer og får den overrakt.

SOCIAL UDVIKLING

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Rum og pædagogik udgør to dele af samme helhed. Vi tilrettelægger børnemiljøet og læringsmiljøet ud fra tre perspektiver: Det psykiske børnemiljø omfatter relationen og interaktionen mellem barn-pædagog og barn-barn. Det fysiske børnemiljø omhandler de fysiske omgivelser, arkitektur, rum og indretning, og her foretager vi jævnligt rum-analyser, og justerer rum og zoner, så de er målrettet, de børn, der er. Det æstetiske børnemiljø handler om hvordan børns sanser påvirkes af de fysiske rammer, der omgiver dem, herunder arkitektur, rum, indretning, farver, lys og lyd. Det er disse enkeltdele, vi har fokus på, når vi skaber rammerne for børnenes sociale udvikling i Glentebo.

Følelser og kontakt spiller en vigtig rolle i udviklingen af både relationer og empati. Det at rumme, forstå eller regulere følelser kan være udfordrende. Her er det pædagogens opgave at acceptere og rumme barnets følelser. Vi er sammen med barnet, mens barnet f.eks. er ked af det, hjælper barnet med at rumme følelsen, vi trøster og hjælper barnet med at falde til ro. Vi sætter ord på barnets følelse, og prøver dermed aktivt at sikre, at det vi forstå og tolker også er i overensstemmelse med barnets perspektiv. Vi lægger stor vægt på at kommunikere med det enkelte barn, så der er ansigtskontakt, når det handler om barnets og fælles oplevelser, indre tilstande og følelser, så barnet oplever sig anerkendt, men også så barnet kan hjælpes til at være opmærksom på

egne følelser, intensioner og udtryk ved at sætte ord og kropsligt udtryk på disse, ligesom pædagogen gør børnene opmærksom på hinandens følelser, intentioner og handlinger.

Både i de dele af hverdagen, hvor børnene selv vælger legekammerater og i de mere strukturerede aktiviteter er pædagogen opmærksom på børnenes indbyrdes legerelationer og hjælper alle børn med at blive inddraget i det sociale fællesskab.

I Glentebo har børnene stor indflydelse på børneinitierede aktiviteter og leg. Legetøjet er placeret så det er tilgængeligt og så børnene kan tage det uden at skulle spørge først.

Vi inddrager børnene i hverdagsrutinerne og de bidrager aktivt med borddækning, klargøring før og efter et måltid, med at feje, f.eks. når der er meget sand på gulvet, med at lægge tøj til vask, mindre rengøringsopgaver, med at bage til fællesmåltider m.m. Der er vand tilgængeligt, så børnene i børnehaven og på legepladsen selv kan tage et glas vand, hvis tørsten melder sig.

At mestre relations-dannelse.... Et eksempel fra Glentebo

3-årige i garderoben

Marie kigger på Elias. Så siger hun til ham: "Vil du ikke lege med mig"? Elias smiler over det hele og siger glad JA! Maria siger så: "Men vi skal også lege med Rosa" (hendes veninde). "Okay", svarer Elias.

De løber sammen ud på legepladsen.

Børneinterview

Interview'ere: Børnene Mads og Marie. Skribent: Anette

"Hvad kan I li' at lege med udenfor og indenfor, her i børnehaven"? De to børn gik rundt blandt børnene i børnehaven og stillede spørgsmålene. Her er svarene:

- Gyngerne
- Alt muligt
- Jeg kan li' at dreje rundt og at klippe. "Du skal lave et hjerte udfor det jeg siger." Og så kan jeg li' at lege i det bagerste rum
- At lave perler
- Far, mor og børn
- Tegne med blyanter og tusser, ja de gode tusser – nogle af vores tusser, Fasanernes, - er dårlige. Farveblyanterne er gode. Tusserne, de er ikke så gode.
- Jeg kan godt bruge mere til mine dinosaurer. 3 – han sagde 3 dinosaurer
- Lego motorcykler

"Drenge og piger" sagde Mads. "Drenge og piger" – "Er der noget I synes I mangler i legen?" Så kom der lidt flere svar:

- At tegne
- Enhjørninger
- Flagermus

..... det blev alt sammen overleveret til Glentebos leder, som sørgede for at det ønskede blev indkøbt.

KOMMUNIKATION OG SPROG

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi tilrettelægger de fysiske omgivelser, så der er gode betingelser for kommunikation, en god fordeling af voksne og børn og et lavt støjniveau.

Børnene opfordres til dialog, og pædagogerne understøtter dialog og samtaler mellem børnene og mellem børn og voksne ved at stille spørgsmål og opmuntre til svar, stille nye spørgsmål og derigennem udvikle samtalen til at bestå af flere led.

Voksne og børn betragtes som ligeværdige i dialogen, hvor barnets synspunkter vægtes.

Vi har en sprogpædagog som kan understøtte den sproglige udvikling mere specifikt, ligesom vi har tilknyttet sprogkonsulenter som kan konsulteres efter behov.

I Glentebo møder alle børn dialogisk læsning. I modsætning til traditionel oplæsning, hvor den voksne læser, og barnet lytter, kræver dialogisk læsning, at den voksne læser på en måde, der skaber sproglig interaktion med barnet under læsningen.

Dialogisk læsning kan anvendes målrettet til fx at øge ordforråd og narrative kompetencer, ligesom dialogisk læsning kan anvendes mere generelt som udgangspunkt for gode samtaler. Når dialogen er vigtig, er det, fordi ord bliver til produktivt sprog, når ord anvendes i samtale i mange forskellige kontekster. Når barnet i en samtale bruger nye ord, bliver ordene efterhånden en del af det aktive ordforråd.

Dialogisk læsning indeholder typisk tre faser:

1. fase Før læsning

- Læs bogen, før du læser den med børnene. Dan dig et billede af, hvad du vil tale om og spørge ind til i historien.
- Gør læsningen til noget trygt og særligt.
- Præsenter bogen for børnene ved at tale om forside og bagside: "Hvad mon bogen handler om?" "Hvad mon der står uden på bogen?" Fortæl, hvem der har skrevet og illustreret bogen.
- Stil åbne spørgsmål om bogens udseende.
- Lad evt. børnene sidde med en lille genstand, som har en særlig betydning i historien.

2. fase Under læsning

- Lyt til barnet, og vær åben for spørgsmål undervejs. Når børnene stiller spørgsmål, så stop op, og tal med dem om mulige svar.
- Følg børnenes nysgerrighed, vær nærværende, spørg ind, og vent på, at de svarer. Lyt til svarene, og inddrag dem så vidt muligt i samtalen.
- Gør børnene til medfortællere.
- Ved genlæsning: Opfordr børnene til at fortælle det, de kan huske, fx ud fra billederne. Hjælp dem til at sætte ord på fortællingen, hvis de ikke kan huske de rette ord og vendinger. Forklar de ord, børnene ikke kender i forvejen, og tilføj gerne ny viden.

3. FASE EFTER LÆSNING

- Tal med børnene om indholdet; også efter at bogen er lukket. Brug de nye ord, som bogen indeholder – jo flere gange børnene hører ordene, jo større sandsynlighed er der for, at de husker dem og selv vil anvende dem.

Vi har en læse-zone, som er placeret i et roligt område og som er indrettet i beroligende farver og med inventar, der inviterer til at man sætter sig eller lægger sig ned. Der er bøger, der er let tilgængelige og vi har sprogpøser som indeholder figurer, der kan understøtte den dialogiske læsning. Vores bøger er både klassisk og ny litteratur og mange genre ligesom vi ofte får emnerelaterede bogudvalg fra biblioteket.

KROP, SANSER OG BEVÆGELSE

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I vores indretning lægger vi op til at børnenes lege- og læringsmiljø er alsidigt og både lægger op til og inviterer til fysisk bevægelse og sansestimulering. Vi har reoler i vuggestuen, der kan tjene tre formål: Opbevaring, til at lege ved samt til at kravle på, stå ved, sidde på, krybe igennem.

Børnenes motorik inddrages i hverdagsrutinerne og de daglige omsorgsaktiviteter, hvor pædagogen bygger processen på barnets lyst til at samarbejde og glæde ved at kunne selv. Barnets aktive medvirken med f.eks. tøjtræner grov-motorikken, f.eks. balance, kropskontrol, stabilitet og holdningskontrol i forskellige stillinger og gennem stillingsskift. Det giver kropskendskab og udvikling af hjernens kropsskema, øje-håndkoordinering, træning i kompleks opgaveløsning, forståelse af rækkefølge, oplevelse af selvstændighed, mestring og handlekompetence (selvværd), rum- retningsudvikling (ind i, gennem, bag ved, højre/venstre, ovenover mm. Vi planlægger hverdagen, så børnene har god tid til disse processer og så rammerne tilgodeser motivation, plads, afskærmning, ro hvilke børn der er sammen, hvordan tøjtræner og rækkefølgen afpasses det enkelte barn og så tøjtræners udfordringer justeres i forhold til motorisk formåen. Vi støtter barnet i dets ”Kan selv – Vil selv.”

Der er sansemæssige stimuli i rum både inde og ude, hvor vi har legetøj, materiale og inventar som er varierede: Bløde, hårde, kolde, nubrede, glatte, ru og varme. Vi har en rød tråd gennem huset, hvor vi har farvevalg der er harmoniske og medvirker til at kode rummene. Vi anvender musik til at skabe stemninger, særligt i fællesrummet.

Om at blive set og mødt.... Et eksempel fra Glentebo

En medarbejder møder 4-årig pige i garderoben

Pigen siger: "Kristine, har du fået nye sutsko"? "Ja" svarer Kristine. Pigen spørger: "Må jeg mærke dem"? Hun mærker dem: "Wauw, de er bløde". Siger hun. "Tak", siger Kristine, "og tak fordi du lagde mærke til det". Pigen svarer "De' godt nok flotte".

Om at kunne selv i vuggestuen..... Et eksempel fra Glentebo

Fra de er helt små får børnene lov til at kravle op på stol selv

En pige har hentet en lille skammel og hopper glad ned. Flere børn kommer til og vi henter ting til at hoppe ned fra i forskellige højder. Nogen børn tør, andre skal have en hånd. En pige sætter sig, kigger og begynder at klappe og heppe på de børn, der hopper. Flere sætter sig og gør som pigen. Børnene fortsætter legen mange gange i dagene efter.

I vuggestuen laver vi tit yoga, vi leger sanglege, gynger, kravler, hopper, triller, danser, rutsjer og vipper

Kreativitet
Børneinitiativ
Kropsudfoldelse

I vuggestuen har vi sansekasser, hvor børnene prøver og eksperimenterer med hårdt, blødt, koldt, varmt.

Vi taler om det, vi spiser og drikker, mærker og sanser.

Børnene leger med sand, vand, mudder, græs og blade og træ på legepladsen.

Når det kilder i maven.....

3 børn i vuggestuen kører frem og tilbage på små motorcykler. Et af børnene finder ud af at få trukket sin motorcykel op på den lille bakke – og får gevaldig fart på. Mærker det kilder i maven. De to andre børn kigger på, iagttager og kæmper så selv op med deres motorcykler. Puha, det' hårdt! Men det er det hele værd.

NATUR, UDELIV OG SCIENCE

”Naturopplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- *Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science*
- *Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag*
- *Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.*

Natur: Når vi beskæftiger os med natur, har det både et dannelses- og et læringsaspekt for børnene. Dannelsesaspektet består i den selvindsigt og forståelse for verden og andre væsner, som børn kan opbygge gennem oplevelser med natur. Læringsaspektet styrkes bl.a. gennem aktiviteter og samspil med fokus på fx årstider, landskaber og dyrearter.

Pædagogerne tager udgangspunkt i børnenes eller deres egen nysgerrighed, og understøtter derigennem børnenes dannelses- og læringsproces. Når børn observerer årstidernes skiften, sanser dufte og lærer om sig selv som biologiske væsner, dannes de. Børns møde med og udforskning af naturen giver anledning til eksistentielle spørgsmål og en gryende forståelse for miljø- og bæredygtighedsspørgsmål.

Børnene inddrages i et fokus på bæredygtighed både på legepladsen, f.eks. når vi laver insekthoteller, undersøger formuldningsprocesser, eller dyrker tomater. Inde, når vi til frokost affaldssorterer emballage, og når vi lægger papir til genbrug.

Vi understøtter børnenes nysgerrighed og oplevelser i naturen ved at stille forskellige materialer og redskaber, som fx forstørrelsesglas, kikkerter, glas, sorteringsbakker eller billeder, til rådighed. Vores redskaber er placeret, så det er nemt tilgængeligt på legepladsen.

Udeliv: Dette fremmer børns trivsel og flere aspekter af deres udvikling. Der er mange positive gevinster ved at tilbringe tid udenfor, bl.a. kan børn fordybe sig i leg med færre afbrydelser, samarbejde om fælles projekter, og de har mulighed for at udvikle sociale kompetencer og bruge kroppen mere aktivt.

Vi er ude hver dag hele året rundt og i lune perioder spiser vi også ude eller holder samling eller f.eks. børneyoga.

Udelivet rummer andre legemuligheder end de indendørs lege, da udelegen er mere åben og fri. Der er plads til kreativitet og god mulighed for at prøve kræfter med risikofyldt leg. Selvom udelegen er mere åben og fri, er det stadig nødvendigt, at det pædagogiske personale afkoder de enkelte legesituationer og vi vurderer, om vi skal holde sig bagved, ved siden af eller foran det enkelte barn eller flere børn i leg.

Vores udendørsarealer giver børn rig mulighed for at bringe alle sanser i spil og bruge kroppen på nye måder. Udearealet tilbyder mere plads end indendørsarealerne og lægger i højere grad op til bevægelse, som har en positiv indvirkning på børns fysiske sundhed og læring.

Science: Det er en tilgang, hvor pædagogerne støtter børnene i at undersøge og eksperimentere med deres omverden.

Science er også et fokus på naturvidenskab og teknologi. Det betyder, at pædagogerne stiller spørgsmål sammen med børnene og stimulere deres nysgerrighed.

En del af science handler om at understøtte børnenes begyndende matematiske opmærksomhed, bl.a. ved at have blik for den matematik, der naturligt fletter sig ind i børnenes hverdag.

Børns leg kan opdeles i tre typer, som har relevans for arbejdet med science (baseret på Østergaard (2005) i Bröström & Frøkjær (2015)):

Eksperimenterende leg. Når børnene søger at finde problemløsninger i deres leg og udforsker og undersøger elementerne i legen. Det kan fx være, hvis sandet i spanden er for tørt, og sandlottet derfor ikke kan stå, når de vender spanden. Børnene finder gennem legen ud af, at de skal bruge vådere sand for at bygge sandlottet. Eksperimenterende leg tager ofte udgangspunkt i hypoteser, hvor børnene tænker "hvis jeg gør det her, så sker der nok det her" og derefter prøver det af.

Undersøgende leg. Når børnene stiller spørgsmål ved elementer i legen eller undrer sig over noget. Det kan fx være, at et barn finder en bille i legehuset og spørger de andre: "Hvad er det her?" og undersøger, hvad billen kan bruges til i legen.

Imiterende leg. Når børn efterligner andre børn eller pædagogers lege. Det kan fx være, hvis en gruppe børn har fundet på at grave et stort hul for at se, om de kan grave ned til bunden af sandkassen, og andre børn slutter sig til legen eller selv begynder at grave.

Vi samarbejder med Brøndby Kommunes naturskole, hvor vi har besøg af naturvejleder eller selv besøger naturskolen. Vi har løbende Krible-Kravle-projekter på legepladsen ligesom vi har et område på legepladsen, der er særligt indrettet til aktiviteter med naturvidenskabelige eksperimenter.

Eksempler fra hverdagen på legepladsen

Vi kigger efter skrald og smider det i skraldespanden.

Vi leder efter småkryb, fugle og blomster.

Vi ser på vejret, taler om temperatur, vejrlig og årstid.

Vi hopper i vandpytter.

Vi vander blomster, krydderurter og grøntsager og frugtbuske.

Vi dufter til og smager på krydderurter.

Vi ser egernet pile hen over legepladsen. Vi leder efter det og dets mad. Vi finder og samler kogler og nødder til egernet.

Vi har store træstammer som vi vender og undersøger for dyreliv. Vi finder biller, som vi prøver at få på armen, så man kan mærke, at det kilder.

Vi triller træstammer og mærker deres vægt. Vi hjælper hinanden og oplever at vi kan løfte i fællesskab.

KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, så børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kunst og kultur i dagtilbud har en berettigelse og vigtighed i sig selv. I Børnehuset Glentebo vil vores fællesrum være rammen om børnene møde med kunst, kultur og fællesskab.

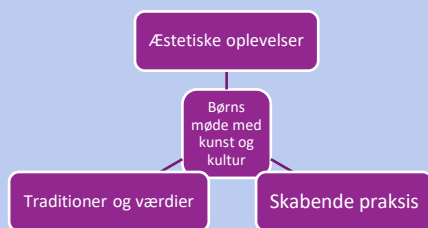
Forskning (Ringmose & Juncker i Vidensnotat 5 – kulturelle udtryksformer og værdier, 2014. Projekt Fremtidens Dagtilbud for Socialstyrelsen), viser også, at mødet med kunstneriske og kulturelle oplevelser og processer bidrager til børns kognitive, personlige og sociale udvikling. Gennem aktiviteter med kunst og kultur er der et stort potentiale for at udvide alle børns kulturelle erfaringer.

I Glentebo vil arbejdet med kunst og kultur handle om *kultur for børn, kultur med børn og kultur af børn*. Mødet med kunst og kultur skal give børnene kropslige, sanselige og kognitive oplevelser og erfaringer. Børnene skal have mulighed for at opleve det autentiske møde med kunst og kultur, der sætter sig spor og skaber mening og betydning hos det enkelte barn. Børnene skal have mulighed for at opleve en bred vifte af kunst og kultur i Glentebo. Der skal være mulighed for selv at være aktivt skabende og afprøve forskellige æstetiske udtryksformer og teknikker.

I vores fællesrum har vi skabt gode rammer for at børnene selv kan gå til forskellige materialer, papir og farver uden der er behov for hjælp fra en voksen. Børnene skal også møde en kulturel mangfoldighed og have oplevelser, der giver dem forståelse af at skikke, sprog og levemåder kan være forskellige. Arbejdet med kunst og kultur i dagtilbud handler om at vise børnene noget, de

ikke har set før, lade dem høre noget, de ikke har hørt før og gøre noget, de ikke har gjort før. (Jf. Kunst og kultur i dagtilbud – Sådan. Kulturministeriet 2015).

Dimensioner i børns møde med kunst og kultur:

Definition af genstandsfeltet:

Kunst og kultur i dagtilbud er afgrænset af syv overordnede kunstarter/kunstformer:

1. Arkitektur, kunsthåndværk og design
2. Billedkunst
3. Film, animation og digitale medier
4. Litteratur og biblioteker
5. Musik
6. Scenekunst – teater, opera, dans, performance og cirkus
7. Kulturarv og museer

Under hver kunstart eller kunstform findes en række kulturelle udtryksformer for børn, eksempelvis højtlesning, sang, dans, fantasi, leg og modellering. (Kilde: EMU og Børnekulturportalen).

Definition af kunst og kultur

Små børns møde med kunst og kultur defineres som både æstetiske oplevelser og skabende praksis.

Æstetiske oplevelser er, når børn oplever og får erfaringer med forskellige æstetiske udtryksformer – fx teater, musik, billedkunst, arkitektur og byrum og en bred vifte af genrer og forskellige digitale medier og platforme. Det er også at bruge sanserne og mærke og gøre erfaringer med forskellige materialer.

Skabende praksis er, når børn afprøver forskellige æstetiske udtryksformer og får erfaringer med forskellige genrer, teknikker og redskaber.

Traditioner og værdier er et tredje element. Traditioner og værdier afspejler børnenes møde med kulturel mangfoldighed og erfaring med egne og andres kulturelle værdier og traditioner, fx fastelavn, karneval og religiøse traditioner som Ramadan og juleaften. (Se *inspirationshæfte - Kunst og kultur i dagtilbud - sådan!* (EVA/Rambøll 2015) for kriterier for udvælgelse af eksempler. *Børns møde med kunst og kultur i dagtilbud / Kortlægning 5*)

En venskabsblomst, lavet af 2 børn på 3 år hos Solsortene i foråret 2020

*”Vi ser, vi hører, vi tænker og reflekterer, vi danser og synger, leger og skaber med hænderne, vi mærker vinden og solen og nyder en gåtur og mærker pulsen stige. Med alle vores sanser oplever vi verden og lever vore liv”. **

*) Citat: Brøndby Kommunes Kulturpolitik

Vi styrker fællesskabet gennem fælles aktiviteter og traditioner som eg.:

- Fællessang efterår, vinter og forår i fællesrummet den sidste fredag i måneden
- Fællesaktiviteter i uge 7 el. 8
- Fastelavn
- De ældste børn synger i Glenten og Møllehuset i marts
- Påskefrokost
- Glentebo fejrer fødselsdag 1. april
- De ældste børn deltager i Bobler & Bombastiske muskler i april
- Grundlovsuge
- Sankthans i Glentebo
- Sommerfællesaktiviteter
- Bondegårdstur for børnehavebørnene
- Forårværksted med påske og Sankt Hans
- Efterårværksted med halloween, Eid, jul
- Juleværksteder for børnehavebørnene der laver julegaver
- De ældste børn går Lucia
- Julegudstjeneste i Brøndbyvester kirke
- Vi har risengrødsdag
- Vi fejrer hvert barns fødselsdag
- Vi har en tradition i overgangen mellem vuggestue og til børnehaven
- Vi deltager i bibliotekets julearrangement
- Vi deltager i julefest som forældrene arrangerer

Glentebos læringsmiljø tilbyder mulighed for en variation af muligheder for at eksperimentere med kulturelle udtryksformer, f.eks.: Udklædning, gennem litteratur, musik, sang, billedkunst, teater, design og IT. Vi har en væg med clips, så børnene selv har mulighed for at hænge deres kreatio-ner op.

Vi taler om verden og inviterer til dialog om børnenes oplevelser på ferier og fra deres møder med andre kulturer.

EVALUERINGSKULTUR

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Hvad siger loven?

- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.
- Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Evalueringen skal offentliggøres.
- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

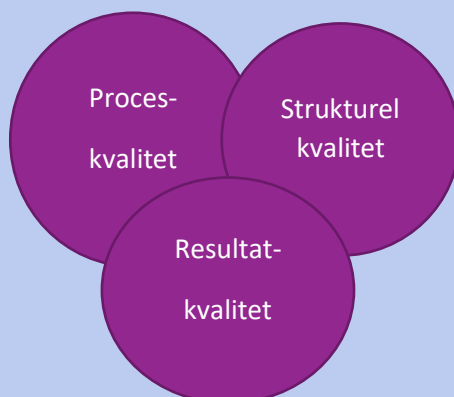
Kvalitet i dagtilbud:

I forskningslitteraturen defineres kvalitet i dagtilbud i reglen gennem 3 overordnede elementer: Strukturel, proces- og resultat-kvalitet. De 3 elementer hænger sammen og påvirker hinanden.

Proces kvalitet: Det pædagogiske arbejde med børnenes omsorg, udvikling, trivsel og læring. Proceskvalitet iagttages bl.a. i relationer mellem børn og voksne i det pædagogiske personales arbejde med legende og lærerige interaktioner, fx sproglig stimulering og med børnenes generelle trivsel og udvikling.

Strukturel kvalitet: De rammer og forhold som den pædagogiske praksis arbejder inden for og som er påvirket af dagtilbuddets økonomi, organisering og ledelse m.m. Det handler fx om normering, indretning, plads, gruppestørrelser, indretning af inden- og udendørsarealer samt tilgængelighed og variation i legematerialerne.

Resultatkvalitet: Det børnene får ud af at gå i dagtilbud, både her og nu og på længere sigt. Det gælder børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse – sprogligt, kognitivt, socialt og motorisk.

I Glentebo indgår vi medarbejdere i et fagligt fællesskab. Det er dette faglige fællesskab, der er grundlaget for den måde, vi løfter den pædagogiske opgave på. For at understøtte, at vi arbejder i samme retning, samt udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø, har vi formuleret det fundament, der skal være afsættet for den måde, vi forstår vores samarbejde på, vores pædagogiske opgave, dokumentation og evaluering på. Det fundament kalder vi: *Det professionelle læringsfællesskab i Glentebo:*

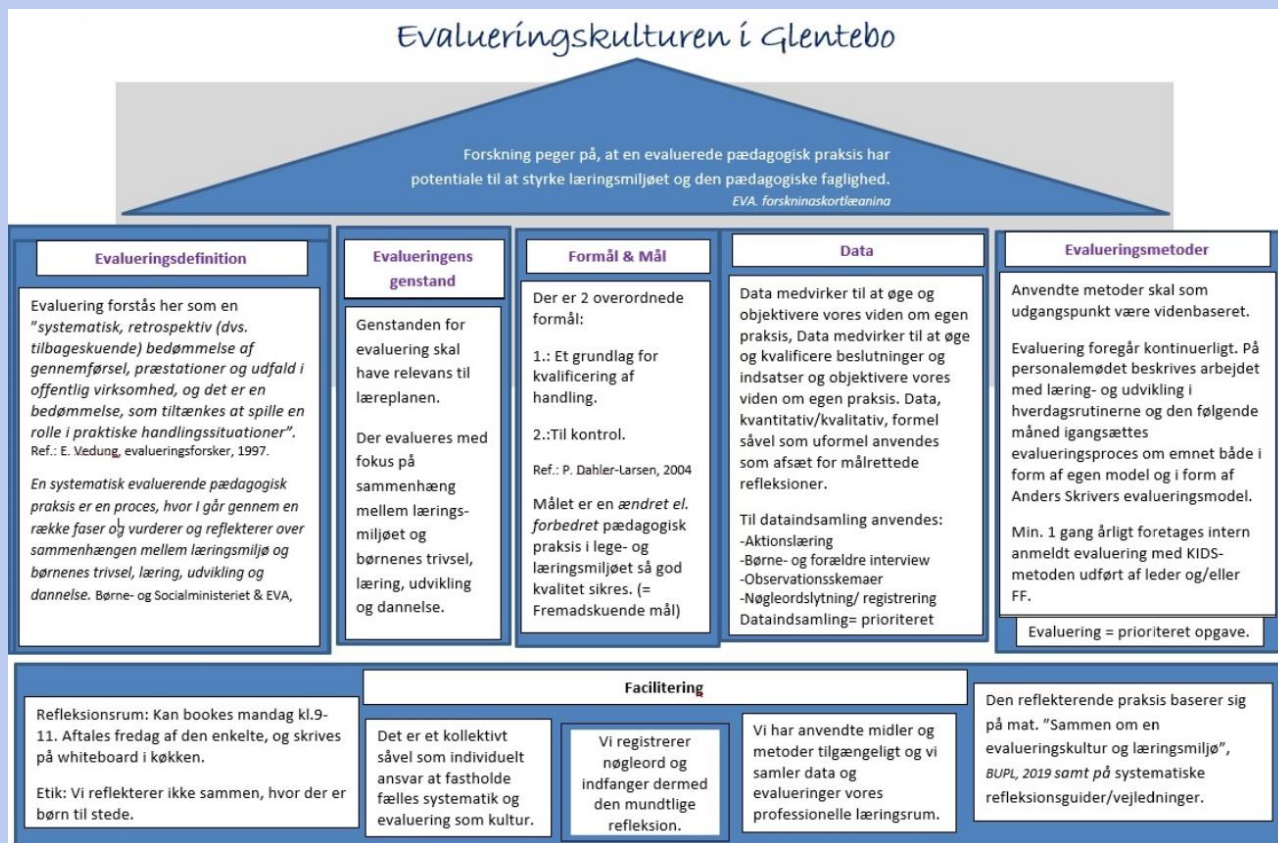

Det Professionelle Læringsfællesskab angiver også rammerne for de fælles værdier og den kultur, som beskriver hvad vi medarbejdere er enige og hvad vi står for i det pædagogiske arbejde. Det er den faglighed nye medarbejdere integreres ind i. Det er en dynamisk faglighed, vi flytter os som en fælles organisme og er enige om at vi reflekterer og handler i overensstemmelse med fælles faglighed og mål.

Når vi går til en opgave skal det give mening og kunne styrke den pædagogiske opgave.

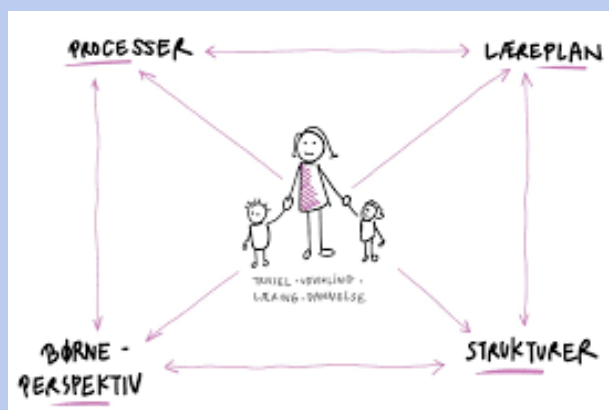
I Glentebo arbejder vi for at skabe et stærkt pædagogisk læringsmiljø, der rummer alle de centrale elementer i det fælles pædagogiske grundlag og med henblik på, at alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø tilrettelægges gennem hele dagen, så det omfatter både leg, spontane og planlagte aktiviteter og rutiner. Tilrettelæggelsen skal ske ud fra hensyn til børnenes perspektiv og børnefællesskabet og give børnene mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien og udvikle deres kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive kompetencer.

Det er førnævnte, der er fokus for dokumentation og evaluering i Glentebo og formålet er, at vi på baggrund af analyse, til stadighed kan justere og udvikle, der hvor der måtte vise sig et behov. Det følgende er den ramme, som angiver evalueringskulturen i Glentebo:

A.H. Dalsgaard, 2019.

Med udgangspunkt i nedenstående model kan vi fx. registrere antallet af forstyrrelser som dokumentation for vores arbejde med nærvær eller registrerer antallet af refleksive dialoger som dokumentation for vores arbejde med barnets sproglige udvikling.

Anders Skrivers model.